

UŽSAKOVAS

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

KOMPLEKSAS

**KUPIŠKIO MIESTO BENDROJO PLANO
PARENGIMAS**

OBJEKTAS

BENDRASIS PLANAS

DALIS

SPRENDINIAI

DIREKTORIUS

AUDRIUS URBONAS

PROJEKTO VADOVAS

LOLITA ŠEDUIKYTĖ, AT. Nr. A685

ŠIAULIAI, 2007

UAB „Luonatas“, Dubijos g. 30a, Šiauliai, Tel.:(8-41) 522143

TURINYS

1. Įvadas.....	2
2. Bendrojo plano nuostatos	3
3. Bendrojo plano sąsajos su kitais teritorijų planavimo dokumentais bei svarbiausiais teisės aktais:.....	5
4. Bendrojo plano informacinė bazė:.....	6
5. Bendrojo plano rengimo etapai:.....	6
6. Pagrindiniai išorės veiksniai.....	7
7. Miesto išorės struktūra	8
8. Raidos tendencijos ir prognozės.....	9
8.1. Gyventojų skaičiaus prognozė.....	9
8.2. Gyvenamosios teritorijos.....	10
8.3. Darbo vietos.....	11
8.4. Kraštovaizdis, galima jo raida	12
8.5. Kultūros vertybės.....	13
8.6. Socialinė aplinka ir kultūra.....	14
8.7. Aukštybinių pastatų statybos nuostatos.....	17
8.8. Didžiųjų prekybos įmonių statybos nuostatos.....	17
9. Sprendiniai	18
9.1. Miesto planuojamas struktūros modelis	18
9.2. Žemės naudojimo reglamentai.....	18
9.3. Teritorijų tvarkymo ir naudojimo režimai	20
10. Inžinerinė infrastruktūra.....	23
10.1 Vandentiekis ir nuotakynas	25
10.2 Atliekų tvarkymas	27
10.3 Elektros energijos tiekimas.....	28
10.4 Šilumos ūkis	31
10.5 Dujų tiekimas.....	32
10.6 Telekomunikacijos ir ryšiai	33
11. Susisiekimas	34
11.1. Raidos tendencijos ir pagrindiniai susisiekimo sistemos modernizavimo tikslai.....	34
11.2 Išorės susisiekimo tinklas ir apkrovimas	36
11.3. Automobilizacijos lygis.....	40
11.4 Miesto susisiekimo tinklas	40
11.5 Miesto gatvių tinklo perspektyvinis apkrovimas.....	44
11.6 Miesto visuomeninis transportas	46
11.7 Dviračių takų tinklo formavimas.....	47
11.8 Automobilių ir keleivių aptarnavimo infrastruktūra.....	47
12. Brėžiniai.....	49

1. Įvadas

Miesto planavimas – nuolatinis procesas, kurio paskirtis pasiūlyti bendruomenei integruotus ir subalansuotus plėtros sprendinius ir jų alternatyvas, atitinkančias gyventojų, verslo ir valdžios struktūrų žinomus bei prognozuojamus poreikius bei interesus.

Atsižvelgiant į esamos situacijos analizę bei prognozuojamus poreikius buvo pasiūlyti 4 Kupiškio miesto plėtros konceptualūs variantai. Konkretizuojamas Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2007 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. TS- 128 aprobuotas Kupiškio miesto bendrojo plano koncepcijos iki 2026 m. IV plėtros variantas, kuris apima: dabartinę Kupiškio miesto teritoriją; *kompleksą A* (Smilgių k.), skirtą gyvenamajai statybai; *kompleksą B* (Aukštupėnų k.), skirtą gyvenamajai statybai; *kompleksą C* (Slavinčiškio k.), skirtą gyvenamajai statybai; *kompleksą D* (Pyragių k., Plundakų k.), susidedantį iš dviejų dalių: sodininkų bendrijų teritorijos, konvertuojamos į mažo užstatymo intensyvumo gyvenamąsias teritorijas, bei vienbutės statybos kvartalų su reikiama paslaugų ir aptarnavimo infrastruktūra miesto periferinėje zonoje; *kompleksą G* (Slavinčiškio k.)-siūlomą rezervuoti teritoriją smulkiam verslui, komunalinėms įmonėms ir pan.

Kupiškio miesto bendrojo plano (toliau – BP) iki 2016 metų sprendiniuose vystomi Bendrojo plano koncepcijoje iki 2026 metų aprobuoti pagrindiniai uždaviniai:

1. suformuoti miestų teritorijų vystymo erdvinę koncepciją, nustatyti teritorijų tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus, teritorijų funkcines zonas, nurodančias teritorijos integruotumą ir (ar) jos ypatumus;
2. numatyti teritorijų gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančias priemones, formuoti bendrojo naudojimo želdynų bei apsauginių želdynų sistemą;
3. plėtoti inžinerinę, susisiekimo ir kitą visuomenės poreikiams tenkinti reikalingą infrastruktūrą;
4. nustatyti teritorijas, kurioms privaloma rengti ar keisti detaliuosius planus, nustatyti šių teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos prioritetus ir veiklos juose apribojimus;
5. numatyti priemones, užtikrinančias gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimą;
6. rezervuoti teritorijas komunikacinių koridorių ir kitų visuomenės poreikiams reikalingų objektų statybai.

Kupiškio miesto bendrasis planas iki 2016 metų nustato miesto vystymo kryptis, plėtros prioritetus, teritorijas, kuriose galima statyba, bei jos apimtis. Bendrasis planas parengtas atsižvelgiant į kitus galiojančius teritorijų planavimo dokumentus bei užtikrina pradėtų darbų tęstinumą.

Socialinės, ekonominės plėtros ir aplinkos kokybinės būklės raida neapibrėžta rinkos sąlygomis. Todėl bendrasis planas nustato tik bendras teritorijų vystymo gaires bei atitinkamai formuoja teritorijos naudojimą. Smulkesnių teritorijų naudojimo režimas ir techniniai sprendimai detalizuojami žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose bei statybos techniniuose dokumentuose.

2. Bendrojo plano nuostatos

Bendrasis planas yra teritorijų kompleksinio planavimo dokumentas, kuriame nustatyta planuojamos teritorijos vystymo erdvinė koncepcija ir teritorijos naudojimo bei apsaugos principai.

Bendrajį planą sudaro tekstinės ir grafinės medžiagos visuma.

Esamos būklės įvertinimas yra atliktas bendrojo plano rengimo esamos būklės analizės stadijoje ir yra suformuotas atskiras aiškinamasis raštas.

Kupiškio miesto bendrojo plano iki 2016 metų sprendiniuose įgyvendinti šie bendrojo plano kompetencijai priskirti uždaviniai:

- suformuota miesto teritorijos vystymo koncepcija, nustatyti miesto teritorijų tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetai;
- optimizuota miesto teritorijos urbanistinė struktūra ir infrastruktūros sistema;
- nustatytos teritorijų funkcinės zonos;
- nustatyti planuojamos teritorijos užstatymo aukščio ir intensyvumo parametrai;
- nustatyta pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis, naudojimo būdas ir/ar pobūdis;
- rezervuotos teritorijos komunikacijų trasų ir kitų visuomenės poreikiams reikalingų objektų statybai;
- numatytos urbanistinės prielaidos užstatytų teritorijų erdvinei kompozicijai tobulinti, gyvenimo ir aplinkos kokybei gerinti, bendrojo naudojimo želdynų sistemai išsaugoti ir ją racionaliai naudoti;
- numatytos priemonės ir apribojimai, užtikrinantys gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, gamtos ir kultūros paveldo vertybių išsaugojimą;

- nustatytos miestų teritorijos, kurioms privaloma rengti ar keisti detaliuosius ar specialiuosius planus.

BP sprendiniuose neparodyti ir nenagrinėjami atskiri sklypai. Pavienių sklypų žemės naudojimo režimai bei kiti teritorijų naudojimo ir užstatymo parametrai nustatomi žemesnio lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentuose.

Bendrojo plano sprendiniai pagal vyraujančius požymius nurodo miesto funkcines zonas ir nustato tose zonose galimas žemės naudojimo paskirtis, būdus ir/ar pobūdžius bei užstatymo intensyvumo ir aukštingumo reglamentus. Funkcinės zonos ir šių zonų reglamentai, taip pat ir svarbiausieji tekstiniai reglamentai nurodyti bendrojo plano sprendinių iki 2016 metų pagrindiniame brėžinyje.

Plano sprendiniai parengti ir vertinami mastelyje 1:5000 ir į tikslesnį mastelį netransformuojami. Rengiant kito lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentus, bendrojo plano sprendiniai – funkcinių zonų ribos, susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros trasos - tikslinami įvertinus konkrečią gamtinę ir urbanistinę situaciją.

Bendrojo plano sprendinių pavaizdavimo principai:

- Sprendiniuose visa Kupiškio miesto teritorija yra sudalinta į funkcines zonas, kurios pažymėtos atitinkamomis spalvomis ir raidėmis. Funkcinių zonų pagrindiniai reglamentai nurodyti BP pagrindinio brėžinio reglamentų lentelėje, kuri yra neatskiriama pagrindinio brėžinio dalis.
- Pagrindiniame brėžinyje papildomai nustatyti teritorijų tvarkymo ir naudojimo režimai, pažymėti indeksais:
  - m- modernizavimas: esamų užstatytų teritorijų pastatų energetinė ir inžinerinė renovacija; gyvenamosios aplinkos – žaidimo ir sporto aikštelių, automobilių stovėjimo aikštelių sutvarkymas; nauja statyba užstatymo galutiniam suformavimui, polifunkciškumui padidinti, darbo vietų kūrimui.
  - k – konversija: toje pačioje teritorijoje esamos funkcinės paskirties ar naudojimo būdo pakeitimas kitu, efektyvesniu būdu;
  - p – plėtra: bet kurio tipo naujų statinių statyba kartu su jų sklypų įsisavinimu, viešosiomis erdvėmis pagal parengtus detalius planus;
  - saugojimas, kaip pagrindinis režimas galioja tiek, kiek tai nustatyta saugomų teritorijų patvirtintuose planavimo dokumentuose.
- Svarbiausi nagrinėjamų rajonų režimai bei papildomi apribojimai, jeigu tokie yra nustatyti, nurodyti bendrojo plano pagrindinio brėžinio reglamentų lentelėje.

- Pagrindiniame brėžinyje pažymėtos teritorijos, didesnės nei 1 ha. Mažesnės teritorijos neakcentuojamos. Užstatymo ir teritorijų naudojimo reglamentai taikomi ir pagrindiniame brėžinyje nepažymėtoms mažesnėms nei 1 ha teritorijoms.
- Kiti brėžiniai ir jų tekstinės dalys detalizuoja miesto plėtros politiką, nustato kitus reglamentus: „Inžinerinė infrastruktūra“ (komunalinis nuotakynas, vandentiekis, lietaus nuotakynas, šilumos tiekimas, telekomunikacijos ir ryšiai, elektros energijos tiekimas ir dujų tiekimas); „Susisiekimo sistema“; „Didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo“; „Gamtinis karkasas ir kultūros paveldas“ .

3. Bendrojo plano sąsajos su kitais teritorijų planavimo dokumentais bei svarbiausiais teisės aktais:

- Kupiškio rajono savivaldybės Tarybos sprendimu „Dėl pritarimo projektui“ (2005 m. sausio 27d. Nr. TS-6);
- Planavimo sąlygomis rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti (2006-05-30 Nr.U7-134/1, rengėjas – Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Urbanistikos ir ekologijos skyrius);
- Kupiškio rajono plėtros iki 2010 metų strateginiu planu (2004 m. kovo 25 d. Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. 59);
- Kupiškio rajono savivaldybės Tarybos sprendimu „Dėl Kupiškio miesto bendrojo plano iki 2026 metų koncepcijos“ (2007 m. birželio 28 d. Nr. TS-128);
- Lietuvos Respublikos Teritorijų planavimo įstatymu (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 1997,Nr. 65-1548, Nr. 96-2427; 2000, Nr. 34-953, Nr. 42-1195, Nr. 58-1708, Nr. 92-2881;2001, Nr. 39-1358; 2003, Nr. 42-1916; 2004, Nr. 21-617; 2006, Nr. 82-3256; 2007,Nr. 39-1437);
- Miestų ir miestelių teritorijų bendrųjų planų rengimo taisyklėmis (2004 gegužės 07 d.Nr.D1-263);
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo planu. Patvirtinta LR seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX – 1154;
- Lietuvos nacionalinės darnaus vystymosi strategijos pagrindinėmis nuostatomis (Žin.,2003, Nr. 89-2039);
- Valstybės ilgalaikės raidos strategija (Žin., 2002, Nr. 113-5029);
- Valstybine aplinkos apsaugos strategija (Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. rugsėjo 25 d. nutarimas Nr. I-1550) (Žin., 1996, Nr. 103-2347);

- Nacionaline energetikos strategija (Žin., 2007, Nr. 11-430);
- Vandentvarkos ūkio (vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo) plėtros strategija (Žin., 2005, Nr. 8-245);
- Rengiamu Panevėžio apskrities teritorijos bendruoju planu;
- Panevėžio regiono atliekų tvarkymo planu (rengiamas);
- Ventos – Lielupės upių baseino investiciniu projektu;
- Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijų ir apsaugos zonų planais (KPD Kultūros paveldo centras);
- Saugomų teritorijų planais;
- Degalinių išdėstymo schema;
- Šilumos ūkio specialiuoju planu;
- Didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo Kupiškio rajone specialiuoju planu;
- Kitais teisės aktais.

4. Bendrojo plano informacinė bazė:

- Parengti ir patvirtinti plėtros strateginiai dokumentai;
- Savivaldybės ir valstybės tarnybų duomenys;
- Transporto priemonių srautų ir jų charakteristikų (intensyvumo, struktūros, ir kita) natūrinių tyrimų analizės rezultatai;
- Savivaldybės seniūnų informacija;
- Kupiškio savivaldybės gyventojų 2007 m. apklausos rezultatai;
- Statistikos departamento oficialūs leidiniai ir duomenų bazės;
- Esamos būklės analizės ir prognozės rezultatai;
- Bendrojo plano rengimo metu gauti pasiūlymai.

5. Bendrojo plano rengimo etapai:

- Surinkta informacija, atliktos apklausos;
- Atlikti transporto priemonių srautų natūriniai tyrimai;
- Atlikta esamos padėties analizė, nustatytos tendencijos;
- Parengti 4 galimi alternatyvūs Kupiškio miesto vystymosi iki 2016 metų variantai;

- Vykdytos konsultacijos su Kupiškio rajono savivaldybės administracijos darbuotojais;
- Parengtas plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo atrankos dokumentas ir išsiųstas vertintojams;
- Bendrojo plano koncepcija pateikta visuomenei ir Savivaldybės tarybai;
- Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2007 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. TS- 128 aprobuotas Kupiškio miesto bendrojo plano koncepcijos iki 2026 m. IV plėtros variantas;
- Vykdytos konsultacijos su Kupiškio rajono savivaldybės administracijos darbuotojais, Savivaldybės tarybos komitetais;
- Konkretizuoti Kupiškio miesto bendrojo plano sprendiniai iki 2016 m.

6. Pagrindiniai išorės veiksniai

- Lietuvos įstojimas į Europos Sąjungą, plačiai atvėręs duris laisvam prekių ir paslaugų judėjimui, bei jo įtaka daugumos socialinių, ekonominių, demografinių procesų raidai;
- Globalizacijos veiksniai, kurie yra susiję su naftos ir dujų bei kitomis kainomis, šalies gyventojų intensyvia emigracija ir galima imigracija, kapitalo ir darbo rinkos pokyčiais;
- Kupiškio savivaldybės ir Kupiškio miesto vaidmuo šalies gyvenamųjų vietovių sistemoje yra susijęs su administracinėmis funkcijomis jos teritorijoje, neformaliu bendradarbiavimu ir konkurencija visose veiklos srityse, tiek Panevėžio apskrities, tiek ir kitų regionų mastu;
- Šalies bendrojo vidaus produkto ir kitų makroekonominių procesų raidos įtaka savivaldybės socialinei ir ekonominei plėtrai;
- Savivaldybės biudžeto lėšų trūkumas darniai plėtrai užtikrinti: bendrosios inžinerinės, transporto, socialinės, aplinkosauginės infrastruktūros plėtros finansavimo ir įgyvendinimo atsilikimas;
- Tiesioginių užsienio kapitalo investicijų neapibrėžtumas;
- Įmonių migracijos, kūrimosi ir nykimo tikimybė;
- Teisinės bazės, reglamentuojančios teritorijų planavimą, statybas, infrastruktūros plėtrą, nestabilumas;
- Užsitęsusi žemės reforma;
- Neapibrėžtas Euro įvedimo laikotarpis.

Dauguma išorės veiksnių laikomi kaip neapibrėžti laike ir erdvėje veiksniai, kurie praktiškai Kupiškio bendrojo plano rėmuose yra neprognozuojami ir tuo labiau nevaldomi. Jie įvertinti kaip

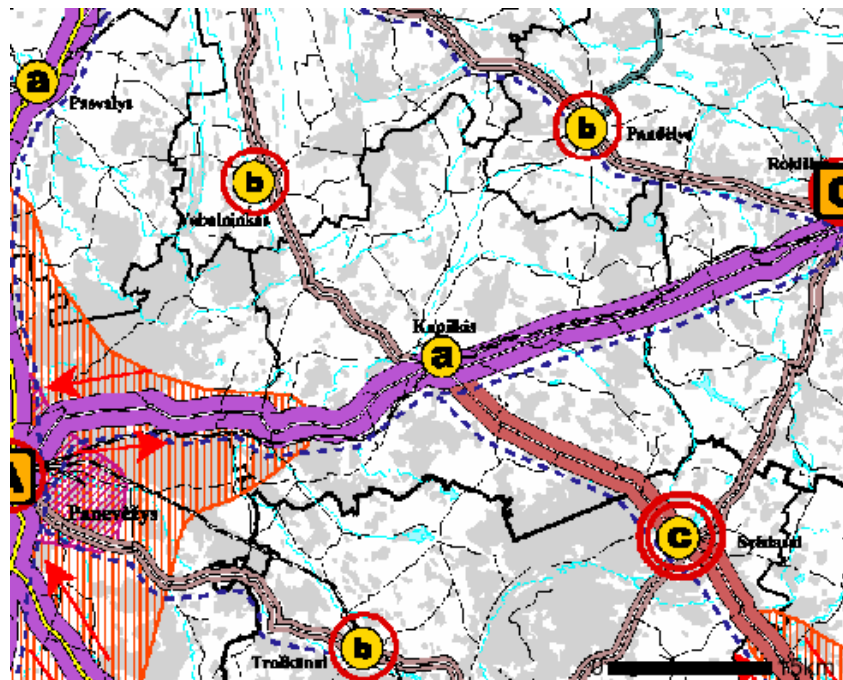
visuma veiksnių, skatinančių akcentuoti principinius ir ateityje keistinus bei galimus papildomus bendrojo plano sprendinius.

7. Miesto išorės struktūra

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane Kupiškis yra sudėtinė Lietuvos gyvenamųjų vietovių sistemos, jos urbanistinio karkaso, erdvinės struktūros dalis. Kupiškiiui Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane numatytas urbanistinio karkaso **3 lygmens a kategorijos** (esamų savivaldybių centrai, pakankamo potencialo, palaikomi) centro rangas.

Kupiškis yra prie vienos iš septynių svarbiausių **I B kategorijos** tarptautinės urbanistinės integracijos ašių, jungiančių šalies regioninius centrus tarpusavyje bei su artimiausiais kaimyninių šalių urbanistiniais centrais.

1 pav. Kupiškis šalies urbanistiniame karkase (pagal LR teritorijos bendrąjį planą)

Miesto potencialą stiprina santykinai gera geografinė padėtis:

- Kupiškis yra tarp dviejų Baltijos šalių sostinių - Vilniaus ir Rygos, 160 km atstumu nuo jų.
- Čia dviejų svarbių susisiekimo arterijų sankirta (Daugpilis – Palanga ir Utena – Biržai – Ryga).
- Geležinkelio linija Klaipėda – Daugpilis – Sankt Peterburgas.
- Netoli magistralė „Via Baltika“.

- o Netoli Rygos jūrų uostas.

Išskiriamos dvi Kupiškio miesto plėtros zonos:

a) miestas ir tiesioginės įtakos zona – su miestu funkciniais ryšiais tiesiogiai susijusi teritorija; prioritetas skirtinas turimų inžinerinių resursų panaudojimui;

b) į miesto struktūrą įjungtas rekreacinio prioriteto paplūdimys prie Lėvens tvenkinio, kuriame esamos situacijos pagrindu siūloma toliau plėtoti rekreacinę infrastruktūrą.

Abiejose zonose saugomi gamtinio karkaso elementai – migracijos koridoriai, Lėvens kraštovaizdžio draustinis, gamtinis ir kultūrinis kraštovaizdis, jo vertingieji elementai, nekilnojamojo kultūros paveldo objektai.

Siekiant darnios miesto ir priemiestinių teritorijų plėtros, miestas turi būti instituciškai valdomas: plėtra reguliuojama, planuojama ir kontroliuojama. Makrostruktūros branduolį sudaro dabartinė Kupiškio miesto teritorija, kuri ir toliau vystoma kaip funkciškai mišrios urbanistinės struktūros teritorija. Periferinėje zonoje vystoma socialinė ir inžinerinė infrastruktūra. Siektina, kad būtų užtikrinta kasdieninių paslaugų kokybė plėtros teritorijoje esančiose gyvenvietėse.

8. Raidos tendencijos ir prognozės

8.1. Gyventojų skaičiaus prognozė

Įvertinus esamą padėtį bei raidos tendencijas, prognozuojama, kad Kupiškio miestas išlaikys rajono ir neformalaus centro rangą. Jo gyventojų skaičius išliks stabilus, teritorija plėsis gretimų kaimų sąskaita. Nesiekiami spartaus miesto gyventojų skaičiaus augimo ir urbanizacijos kaimiškujų vietovių sąskaita. Planuojama darni miesto ir gretimų teritorijų urbanistinė sistema iš esmės nepriklausanti nuo administracinių ribų.

	2006 m.	2016	2026 m.
Gyventojų skaičius, tūkst.	8,17	8,17	8,17
Naudingo gyvenamojo ploto kiekis, tenkantis 1 gyventojui, kv. m.	26,3		35,0
Bendras gyvenamojo naudingo ploto prieaugis tūkst. m ²			71,0
Teritorijų poreikis prognozuojamajam gyvenamam fondui, ha			124

Dabartiniu metu miestas užima 618 ha plotą. Ateityje Kupiškio miesto teritorija padidėtų iki 40 %. Išplėtus miesto ribas padidėtų želdynų plotai, kolektyvinių sodų, pramonės ūkio bei gyvenamoji teritorijos. Į miesto struktūrą būtų įjungtas rekreacinio prioriteto paplūdimys prie Lėvens tvenkinio, kuriame esamos situacijos pagrindu siūloma toliau plėtoti rekreacinę infrastruktūrą.

Nors atskiri plano elementai gali būti įgyvendinami skirtingais laiko tarpais, tačiau pagrindiniai principai išlieka pastovūs.

Atlikus esamos būklės analizę, nustatius problemas, įvertinus išorės ir vidaus veiksnius bei tendencijas, suformuluotas pagrindinis bendrojo plano tikslas – sudaryti sąlygas nuolatiniam gyvenimo ir aplinkos kokybės augimui, patenkinant pagrindinius gyventojų, ūkio subjektų ir kitokios veiklos struktūrų poreikius. Šio tikslo siekiama darnia socialine, ekonomine ir aplinkos plėtra, leidžiančia tenkinti dabartinius poreikius, neatimant tokios galimybės ateities kartoms:

- Saugant gamtinius resursus bei mažinant taršą.
- Vystant mišrią urbanistinę struktūrą.
- Skatinant daugiafunkcinį žemės naudojimą.
- Pertvarkant ir pritaikant šiuolaikiniam gyvenimo būdui atskiras fiziškai ir morališkai nusidėvėjusias miesto dalis.
- Planuojant naujas plėtros teritorijas.
- Skatinant kurti darbo vietas įvairios kvalifikacijos dirbantiems.

8.2. Gyvenamosios teritorijos

Bendrojo plano sprendiniai parengti įvertinus prognozę, kad 2026 m. vienam gyventojui vidutiniškai teks 35 m² būsto naudingo ploto. Prognozuojama, kad iki 2016 m. bus pastatyta 36 tūkst. kv. m. gyvenamojo naudingo ploto arba 450 naujų būstų.

Būsto kiekybinės ir kokybinės plėtros, būsto tipo pasirinkimas bus susijęs su gyventojų mokumo, būsto kreditavimo paslaugų kaita bei kitais makroekonominiais rodikliais. Tačiau prognozuojama, kad daugiabutės ir vienbutės statybos santykis planuojamam periodui būtų atitinkamai 20 % ir 80%.

Daugiabučių gyvenamųjų namų statybą siūloma numatyti esamose miesto teritorijos ribose. Mažaaukštės gyvenamosios statybos plėtrai reikėtų papildomai numatyti 54 ha teritorijos. Numatoma daugiafunkcinių teritorijų plėtra, leidžiant toje pačioje funkcinėje zonoje kelias paskirtis ar naudojimo būdus/pobūdžius, kurie nustatomi žemesnio lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentuose.

Nauji būstai planuojami šiose funkcinėse zonose:

- o vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamosiose teritorijose;
- o mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosiose teritorijose;
- o sodininkų bendrijų teritorijose

Vienbučiai namai esamuose mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos sklypuose (namų valdose) gali būti statomi ir kitose funkcinėse zonose, jei tai neprieštarauja kitiems planavimo dokumentams.

Planuojamas gyvenamųjų teritorijų vystymas pagal plėtros būdus:

- o miesto vidinė plėtra – 32 ha;
- o miesto periferinė plėtra neįsisavintose teritorijose – 132 ha;
- o sodų bendrijų teritorijų konversija į gyvenamąją statybą – 36 ha.

Bendra gyvenamųjų teritorijų pasiūla pagal BP sprendinius – 200 ha

8.3. Darbo vietos

Viena iš numatytų darnios plėtros priemonių bendrojo plano pagrindiniam tikslui pasiekti - palankių sąlygų sudarymas tolesniam paslaugų, prekybos, administravimo, gamybos sektorių darbo vietų kūrimui.

Darbo vietos gali būti kuriamos visose urbanizuojamose miesto teritorijose bei neurbanizuojamose teritorijose numatomuose objektuose, reikalinguose tokių teritorijų patrauklumui užtikrinti. Pagrindinės teritorijos darbo vietų kūrimui:

- o miesto centre – valdžios ir valdymo institucijos, paslaugų sektoriaus darbo vietos, biurai bei įmonių atstovybės;
- o gyvenamosiose teritorijose - darbo vietos, reikalingos konkreataus rajono gyventojams aptarnauti;
- o komercinės paskirties objektų teritorijose;
- o visuomeninės paskirties teritorijose;
- o pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijose;
- o konvertuojamose teritorijose.

Pramonės ir sandėliavimo funkcinės zonos plėtrai yra numatytos 9,5 ha teritorijos rytinėje ir pietinėje miesto dalyse. Tolimesnes pramonės ir sandėliavimo zonos plėtros galimybes nagrinėti rengiant Kupiškio rajono bendrąjį planą.

8.4. Kraštovaizdis, galima jo raida

Gamtiniu požiūriu Kupiškis išsikūręs gražioje vietoje: per miestą vingiuoja Kupos upelis, turintis išraiškingus šlaitus, iš vakarų miestą juosia Lėvens upė, šiaurėje – stūkso piliakalnis ir Lėvens tvenkinys. Pietinėje miesto dalyje išsiraizgęs Račiupio upelis. Mieste yra Kalkyno ir Varležerio ežerai. Šios prielaidos sudaro puikias sąlygas darniai miesto plėtrai, bet tuo pačiu kelia naudojimo ir apsaugos reikalavimus.

Kupiškio miesto plėtrai įtakos turi gamtinis karkasas: regioninis Lėvens slėnio migracijos koridorius, rajoninis Kupos slėnio migracijos koridorius. Ūkinė veikla gamtinio karkaso teritorijose gali būti vykdoma tik įvertinus konkrečios veiklos poveikį, atlikus kito lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentų, planų ir programų strateginių pasekmių aplinkai vertinimą vadovaujantis Aplinkos apsaugos bei Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka, numatant ir įgyvendinant įvairiapuses priemones antropogeniniam poveikiui kompensuoti, gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei išsaugoti.

Siekiant išsaugoti ir tinkamai naudoti gamtinius resursus bei gerinti gyvenamosios ir poilsavimo aplinkos kokybę bendrojo plano iki 2016 m. sprendiniai numato:

- saugoti ir puoselėti esamą kraštovaizdį;
- formuoti ir tobulinti rišlų želdynų tinklą;
- naikinti mažaverčius krūmus ir jų vietoje įveisti intensyvaus naudojimo želdynus;
- pritaikyti rekreacijai miesto miškus;
- plėtoti žaliuosiu plotus.

Miesto saugomos gamtinės teritorijos ir esami želdynai nurodyti pagrindiniame brėžinyje.

Pagrindiniai Kupiškio miesto želdynai:

- Miškas.
- Piliakalnio parkas.
- Parkas abipus K. Šimonio g. (buv. kareivinių teritorija).
- Parkas prie Varležerio ež.
- L. Stuokos-Gucevičiaus aikštė.
- J. Černiaus aikštė.
- Lėvens kraštovaizdžio draustinis.
- Kupos upės pakrantės.
- Račiupio upelio pakrantės.
- Sodininkų bendrijos.

- Memorialinės paskirties želdynai (kapinės).

Miesto želdynų sąrašas turi būti nuolat papildomas vietiniais želdynais, kuriomis naujos plėtros teritorijose ir urbanizuotuose rajonuose. Miesto plėtros zonose želdiniai bus numatyti žemesnio lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentuose pagal normatyvinius dokumentus.

Kupiškio miesto bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendiniai turės ilgalaikį teigiamą poveikį kraštovaizdžio apsaugai, kadangi siūloma esamos įrangos rekonstrukcija, naujų įrenginių statyba užtikrins minimalų neigiamą poveikį aplinkos komponentams, nuo kurių priklauso kraštovaizdžio išsaugojimas.

8.5. Kultūros vertybės

Pagal LR teritorijos bendrąjį planą vienas iš svarbiausių veiksnių, įtakančių bendrąją kraštovaizdžio formavimo politiką, yra ypatingą reikšmę turinčių, kraštovaizdžio vizualinėje struktūroje esančių nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorinė sklaida bei patraukliausių kultūros paveldo sankaupos arealai.

Darnios plėtros koncepcija siekia išsaugoti vertingiausias paveldo objektus ateities kartoms, skatinant jų naudojimą visuomenės reikmėms. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą sudaro: apskaita; skelbimas saugomu; saugojimas – tvarkyba ir naudojimas; pažinimas, jo sklaida; atgaivinimas (reabilitacija). Saugomų nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų, vietovių ir teritorijų bei jų apsaugos zonų ribos nustatomos ir keičiamos specialiaisiais planais. Tvarkybos ir naudojimo reikalavimai detalizuojami individualiais apsaugos reglamentais. Saugomų statinių, statinių saugomų objektų teritorijose ir saugomose vietovėse projektavimo sąlygų sąvadus išduoda, tokių statinių projektų derinimą organizuoja ir leidimus statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti tokius statinius išduoda savivaldybės institucijos. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus reikalavimus, pagerės paveldo objektų būklė, vykdant objektų atgaivinimą bei pritaikymą šiandienai.

Prioritetinės priemonės:

- patikslinti ar parengti naujus (trūkstantus) apsaugos reglamentus bei kitus paveldosaugos dokumentus, aktualius paveldo objektų savininkams bei naudotojams;
- parengti mokomuosius pažintinius maršrutus (takus) ir išleisti informacinius leidinius;
- tobulinti vizualinę informacinę sistemą.

8.6. Socialinė aplinka ir kultūra

Kupiškis – jaukus ir patrauklus rajono centras, puoselėjantis praeities tradicijas ir kuriantis malonią aplinką kupiškėnams bei svečiams.

Kupiškio miesto bendrasis planas iki 2016 metų siekia, kad būtų sudarytos palankios sąlygos nuolatiniam gyvenimo ir aplinkos kokybės augimui. Atlikus esamos būklės analizę nustatytos teigiamos ir neigiamos tendencijos socialinės aplinkos srityje:

Teigiamos tendencijos:

- Žemas nedarbo lygis.
- Žemas nusikalstamumo lygis.
- Vykdoma Kupiškio rajono švietimo plėtotės programa.
- Optimalus ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius. Gera jų materialinė bazė.
- Aukštas mokymo įstaigų kompiuterizavimo lygis.
- Suformuoti suaugusių švietimo infrastruktūros pagrindai.
- Kupiškyje veikianti technologijos ir verslo mokykla.
- Įrengti viešieji interneto prieigos taškai.
- Vykdoma Kupiškio ligoninės restruktūrizacija, siekiant pagerinti teikiamų paslaugų kokybę.
- Veikia daugiaprofilinę laboratoriją turintis ir paslaugas kitiems regionams teikiantis Panevėžio visuomenės sveikatos centro Kupiškio filialas.
- Plėtojama socialinių paslaugų infrastruktūra.
- Kompiuterizuota Viešoji biblioteka.
- Tarptautinių folkloro ir kaimo teatų festivalių gausa.
- Organizuojami respublikiniai sporto renginiai.

Neigiamos tendencijos:

- Didelė pensinio amžiaus gyventojų dalis.
- Didėjantis neįgaliųjų skaičius.
- Mažas gimstamumas.
- Bendrojo lavinimo mokyklų ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų plėtros perspektyvos praktiškai nėra, dėl mažėjančio vaikų skaičiaus.
- Senų ir neįgalių žmonių globos poreikiai Kupiškyje nėra pilnai patenkinami.
- Neišvystyta turizmo ir rekreacijos infrastruktūra. Turizmui ir rekreacijai nepritaikyti kultūros ir gamtos paveldo objektai.
- Nepakankama laisvalaikio praleidimo formų įvairovė, pramogų stoka.

Švietimas

Kupiškio rajono švietimo sistema pertvarkoma vadovaujantis Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2005 m. gruodžio 1 d. sprendimu Nr.TS-260 patvirtintu Kupiškio rajono savivaldybės mokyklų tinklo pertvarkos iki 2012 metų bendroju planu, kurio tikslas - sudaryti prielaidas ir sąlygas aukštesnės kokybės švietimui bei efektyvesniam išteklių paskirstymui.

Kupiškyje veikia šios švietimo įstaigos:

- Bendrojo lavinimo mokyklos:
  - L. Stuokos-Gucevičiaus gimnazija;
  - P. Matulionio pagrindinė mokykla;
  - Kupos pradinė mokykla.
- Ikimokyklinio ugdymo įstaigos:
  - „Saulutė“;
  - „Varpelis“ (šioje įstaigoje ugdomi ir raidos sutrikimų turintys vaikai);
  - „Obelėlė“.
- Kupiškio technologijos ir verslo mokykla.
- Muzikos mokykla.
- Sporto mokykla.
- VšĮ Kupiškio vaikų dienos centras.
- Kupiškio rajono pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai centras.

Kupiškio mieste yra pakankamai švietimo įstaigų, vykdančių ikimokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas. P. Matulionio mokykloje sudarytos sąlygos mokytis vakarinėje mokykloje. Gyventojų surašymo duomenimis, Kupiškio rajone gyvena 97,3 proc. lietuvių ir tik 2,7 proc. kitataučių. Mokyti mažumų kalbomis nėra poreikio. Kupiškio rajone profesinio rengimo paslaugas teikia Kupiškio technologijos ir verslo mokykla. Šiuo metu svarstomas šios įstaigos pavaldumo klausimas. Neformalų suaugusiųjų švietimą rajone vykdo Kupiškio rajono verslo informacijos centras.

Laikotarpiui iki 2016 metų nenumatomas Kupiškio gyventojų skaičiaus augimas, todėl naujų švietimo objektų poreikis mažai tikėtinas. Numatoma išsaugoti ir modernizuoti esamas įstaigas. Tačiau prognozėms nepasitvirtinus ir ženkliai pasikeitus demografinėi situacijai, gali būti numatomi nauji švietimo objektai, reikalingi pagal socialinės infrastruktūros teritorinius poreikius. Teritorijos konkretiems objektams numatomos kito lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentuose.

Sveikatos ir socialinės rūpybos infrastruktūra

Rajone pirminės sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ Kupiškio rajono pirminės asmens sveikatos priežiūros centras. Privačių bendrosios praktikos gydytojų kabinetų nėra.

Antrinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ Kupiškio ligoninė ir jos konsultacinė poliklinika. Ligoninėje uždaryti akušerijos ir nėštumo patologijos bei chirurginis skyriai, tačiau veikia dienos chirurgijos centras.

Visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas Kupiškio rajone teikia Panevėžio visuomenės sveikatos centro Kupiškio padalinio laboratorija. Tai viena moderniausių laboratorijų Panevėžio apskrityje.

Kupiškio rajone socialinių paslaugų tinklo plėtrą ir jų teikimą organizuoja Kupiškio rajono savivaldybės administracija ir jos Socialinių paslaugų skyrius. 2002 metais įsteigtas Kupiškio socialinių paslaugų centras, kuriame yra bendrųjų socialinių paslaugų ir stacionarios globos padaliniai.

Įvairių visuomeninių organizacijų – Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga, Kupiškio rajono gausių šeimų bendrija „Kupiškio šeimynėlė“, Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ Kupiškio rajono bendrija, Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija - socialinės pagalbos teikimas dažniausiai apsiriboja vidiniu bendravimu tarp organizacijos narių, jų konsultavimu bei narių interesų atstovavimu.

Kupiškio rajone vaikų teisėms bei teisėtiems interesams atstovauja Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Vaikų teisių apsaugos tarnyba. Kupiškio rajono vaikai iš socialinės rizikos šeimų lanko Lietuvos vaikų teisių gynimo organizacijos „Gelbėkit vaikus“ Kupiškio skyriaus dienos centrą.

Sveikatos ir socialinių paslaugų srityje:

- Tikslinga steigti papildomus odontologijos kabinetus.
- Atsižvelgiant į socialinių paslaugų poreikį, plėtoti socialinių paslaugų infrastruktūrą: laikino apgyvendinimo įstaigas, dienos globos centrus.
- Tikslinga efektyviai panaudoti laisvas patalpas Kupiškio ligoninėje, perkelti į jas senelių globos namus.
- Teritorijos konkrečioms objektams numatomos kito lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentuose.

Kultūra ir sportas

Kupiškio kraštas įdomus ne vien kupiškėnų tarpe, bet ir didele pagarba tradicijoms, papročių puoselėjimu. Kupiškėnų ir miesto svečių kultūriniu gyvenimu bei miesto įvaizdžiu rūpinasi eilė biudžetinių įstaigų: Viešoji biblioteka, Kupiškio etnografijos muziejus, Kupiškio kultūros centras.

Mieste gausu lankytinų vietų, mažosios architektūros elementų. Rengiama nemažai jau tradiciniais tapusių miesto renginių: tarptautinis kultūrų festivalis „Lingaudala“, respublikinė vaikų ir jaunimo estradinio dainavimo šventė „Dainų lietutis“, respublikinė kaimo kapelų, liaudies muzikantų šventė „Aleksiuko bandonija“, respublikinis etnografinių folklorinių ansamblių ir kraštotyriminkų konkursas S.M.E. Glemžaičių vardinei premijai laimėti ir kt.

Kupiškio rajone sportinę veiklą koordinuoja Kūno kultūros ir sporto centras. Privačios iniciatyvos pagrindu yra įsteigti sporto klubai. Kupiškyje organizuojami jau tradiciniais tapę: atviras Lietuvos triatlono čempionatas, Kupiškio marių regata, bėgimas miesto gatvėmis generolo J. Černiaus prizui laimėti bei kt.

Dėl didėjančių gyventojų pajamų, besikeičiančių poreikių ir laisvo žmonių judėjimo skiriama daugiau dėmesio sveikatai, poilsiui ir pramogoms. Siekiant pritraukti į Kupiškį kuo daugiau svečių, reikia sudaryti jiems palankias poilsio sąlygas ir užtikrinti saugumą. Tikslinga skirti daugiau pastangų formuojant Kupiškio įvaizdį nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu.

Kultūros, turizmo ir sporto srityje:

- Plėtoti turizmo infrastruktūrą, išnaudojant Kupiškio rajono gamtinį bei kultūrinį potencialą ir vystant vandens, dviračių ir pėsčiųjų turizmą.
- Didinti Lėvens tvenkinio ir apylinkių potencialą.
- Skatinti naujų paslaugų teikimą sporto ir pramogų srityje.
- Aktyviau formuoti Kupiškio rajono įvaizdį nacionaliniame lygmenyje.
- Teritorijos konkretiems objektams numatomos kito lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentuose.

8.7. Aukštybinių pastatų statybos nuostatos

Pagrindinis vertikalus Kupiškio miesto akcentas – neogotikinė Kristaus žengimo į dangų bažnyčia. Kaip ir ankstesniuose Kupiškio miesto planavimo dokumentuose, mieste aukštybinių pastatų statyba nenumatoma. Maksimalus pastatų aukštingumas ir užstatymo intensyvumas yra nurodyti pagrindinio brėžinio reglamentų lentelėje.

8.8. Didžiųjų prekybos įmonių statybos nuostatos

Šiais metais Kupiškio mieste vyksta sparti didžiųjų prekybos įmonių plėtra. Įgyvendinus pradėtus projektus, prekybos įmonių prisisotinimas pasieks 0,8 m² prekybos ploto, tenkančio

vienam gyventojui rodiklį. (Lietuvos Respublikos vidurkis – 0,6 m²/1 gyventojui, Vilniaus – 0,8 m²/1 gyventojui).

Atsižvelgus į Kupiškio rajono didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo specialųjį planą, įvertinus didžiųjų prekybos įmonių projektų įgyvendinimą ir Kupiškio miesto plėtros perspektyvas, Kupiškio miesto bendrajame plane pateikti pakoreguoti didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo sprendiniai.

Ateityje, esant pagrįstam poreikiui, didžiųjų prekybos įmonių sprendiniai gali būti koreguojami rengiant Kupiškio rajono didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo specialųjį planą.

9. Sprendiniai

9.1. Miesto planuojamas struktūros modelis

Bendrojo plano iki 2016 metų sprendiniai parengti pagal miesto plėtros koncepciją iki 2026 metų, kuriai pritarė Kupiškio rajono savivaldybės taryba 2007 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. TS-128. Aprobomas Kupiškio miesto bendrojo plano koncepcijos iki 2026 m. IV plėtros variantas, kuris apima: dabartinę Kupiškio miesto teritoriją; *kompleksą A* (Smilgių k.), skirtą gyvenamajai statybai; *kompleksą B* (Aukštupėnų k.), skirtą gyvenamajai statybai; *kompleksą C* (Slavinčiškio k.), skirtą gyvenamajai statybai; *kompleksą D* (Pyragių k., Plundakų k.), susidedantį iš dviejų dalių: sodininkų bendrijų teritorijos, konvertuojamos į mažo užstatymo intensyvumo gyvenamąsias teritorijas bei vienbutės statybos kvartalų su reikiama paslaugų ir aptarnavimo infrastruktūra miesto periferinėje zonoje; *kompleksą G* (Slavinčiškio k.) - siūlomą rezervuoti teritoriją smulkiam verslui, komunalinėms įmonėms ir pan.

Kupiškio miestas toliau vystomas pagal jau susiformavusį mišrios urbanistinės struktūros modelį.

9.2. Žemės naudojimo reglamentai

Užtikrinant miesto plėtros koncepcijoje iki 2026 metų deklaruotą plėtros generalinį tikslą – sudaryti sąlygas, palankias gyvenimo kokybei augti, taikant darniosios plėtros principų sistemą,

Kupiškio miesto funkcinės zonos sugrupuotos į urbanizuojamų ir neurbanizuojamų teritorijų funkcinių zonų grupes.

Miesto rajonai vienas nuo kito atskiriami išskirtomis želdynų sistemomis, kurios būtinos siekiant gerinti urbanizuotų rajonų mikroklimatą ir organizuoti poilsio infrastruktūrą.

Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos. Šioms teritorijoms nustatyti teritorijos naudojimo ir statybinės veiklos parametrus nusakantys reglamentai (žr. bendrojo plano pagrindinio brėžinio reglamentų lentelėje).

Urbanizuojamų teritorijų funkcinės zonos:

- U - mišri miesto centro teritorija. Šioje teritorijoje keliami ypatingi architektūriniai reikalavimai, kurie nurodomi išduodant planavimo ir projektavimo sąlygas. Vyrauja gyvenamoji, komercinė ir visuomeninė veikla.
- G2 - vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos – dominuoja daugiaaukštė gyvenamųjų namų statyba su reikiama socialine, paslaugų ir kita infrastruktūra.
- G1 - mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos - dominuoja mažaaukštė vienbutė ir blokuota gyvenamoji statyba su reikiama socialine, paslaugų ir kita infrastruktūra.
- V - visuomeninės paskirties teritorijos: socialinei veiklai, sveikatos apsaugai, švietimui.
- K - komercinės paskirties teritorijos: prekybos ir paslaugų veiklai (prekybos, parodų, sporto, pramogų ir kt.).
- P - verslo, gamybos ir pramonės teritorijos – teritorijos, kuriose dominuoja darbo vietos. Planuojama veikla neturi daryti neigiamo poveikio greta esančioms ir numatomoms gyvenamosioms teritorijoms.
- Z1 - sodų bendrijų teritorijos – mėgėjiškai sodininkystei skirta teritorija, įskaitant konvertuojamą į mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos teritoriją.
- I - infrastruktūros teritorijos - teritorijos transporto bei inžinerinės infrastruktūros objektų statiniams ir tiesiniams.

Neurbanizuojamose teritorijose nenumatomas naujų urbanistinių vienetų kūrimas. Nauja gyvenamoji statyba galima tik esamose namų valdose bei konversijos iš taršios veiklos srities į netaršią atveju. Gali būti numatoma infrastruktūra (rekreacinė, inžinerinė ir pan.), reikalinga tokių teritorijų patrauklumui užtikrinti, nesusijusi su gyvenamąja paskirtimi.

Neurbanizuojamų teritorijų funkcinės zonos:

- C2 - *Konservacinės teritorijos* – kultūros paveldo objektų teritorijos.
- B - *Bendro naudojimo teritorijos* - intensyviai naudojimui įrengiami želdynai - rekreaciniai želdynai, paplūdimys su esama ir numatoma infrastruktūra, memorialiniai želdynai;

ekstensyviai naudojimui įrengiami želdynai - ekstensyviai rekreacijai ar tik pažintiniam lankymui įrengiamos teritorijos.

- M – miškai.
- Vandenys – Lėvens tvenkinys, ežerai, upės ir kiti atviri vandens telkiniai.

Visoms urbanizuotoms, urbanizuojamoms ir neurbanizuojamoms teritorijoms yra nurodytos galimos žemės naudojimo paskirtys ir būdai/pobūdžiai. Šie nurodymai yra parengti remiantis esminiais darnios plėtros principais: polifunkciniu teritorijų panaudojimu, užstatymo kompaktiškumu, gatvių ir kelių tinklu, želdynų sistema, kompleksiniu teritorijų įsisavinimu. Urbanizuotoms ir neurbanizuotoms teritorijoms juose planuojamų užstatyti sklypų reglamentai bendru atveju yra šie:

- užstatymo intensyvumas - visų pastatų antžeminės dalies patalpų bendrojo ploto sumos santykis su žemės sklypo plotu;
- užstatymo aukštingumas – vyraujantis planuojamos teritorijos (daugiau kaip 70 procentų užstatymo) pastatų aukštų skaičius ar maksimalus pastatų aukštis metrais, kurio negalima viršyti.

9.3. Teritorijų tvarkymo ir naudojimo režimai

Bendrojo plano sprendiniuose nurodytoms urbanizuojamoms teritorijoms numatomi šie tvarkymo ir naudojimo režimai: saugojimas, modernizavimas (vidinė plėtra), konversija, nauja plėtra.

Saugojimas

Plėtros parametrus bei ribinius užstatymo rodiklius bendrajame plane nurodytoms saugomoms teritorijoms nustato žemesnio lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentai – specialieji ar detalieji planai. Bendrojo plano sprendiniai čia galioja tiek, kiek neprieštarauja šių teritorijų specialiesiems apsaugos reglamentams. Taip pat šis režimas gali būti taikomas želdynų grupėms, reljefo formoms.

Modernizavimas

Atskirose miesto teritorijose (buvusi kareivinių teritorija, teritorija tarp Užkapio ir Gedimino g., Krantinės g., Taikos g., Kraštiečių rajonas, Technikos g. ir kt.) numatomas kompleksinis gerbūvio, užstatymo bei infrastruktūros modernizavimas. Didelis dėmesys skirtinas kompleksiniam senos statybos būsto renovavimui ir infrastruktūros atnaujinimui. Modernizuojant esamas

gyvenamųjų rajonų teritorijas pagal galimybes plėtojama socialinė, paslaugų ir kita infrastruktūra, sukuriant naujas darbo vietas.

Urbanizuotos teritorijos modernizuojamos parengus kompleksinius nagrinėjamo rajono ar jo dalies renovacijos projektus, numatančius pastatų modernizavimo, aplinkos atnaujinimo principus, lokalių želdynų sistemą, automobilių stovėjimo vietų išdėstymo principus. Nauja statyba, tankinanti nagrinėjamų rajonų gyvenamųjų teritorijų užstatymą, galima tik tuo atveju, jei tai numatyta kompleksiniuose jų renovacijos projektuose.

Konversija

Konversija - neefektyviai naudojamų užstatytų teritorijų panaudojimas kitai veiklai. Teritorijų konversija sietina su taršos mažinimu, naujų želdynų integravimu į miesto sistemą, inžinerinės infrastruktūros atnaujinimu, palankios investicijoms aplinkos sukūrimu. Skatinamas mišrus žemės panaudojimas tiek gyvenamajai funkcijai, tiek naujų modernios ekonomikos darbo vietų kūrimui.

Palankiausios teritorijos konversijai (plėtros prioritetai):

- neefektyviai naudojamose teritorijose Krasnavos g. (buvusioje RSO teritorijoje);
- sodininkų bendrijų teritorijų konversija į mažo užstatymo intensyvumo individualių gyvenamųjų namų statybos teritorijas. Sodininkų bendrijų teritorijų konversija skatinama miesto savivaldybei remiant kompleksiskai suplanuotą (parengiant detaliuosius ar specialiuosius planus) sodų teritorijų inžinerinės bei susisiekimo infrastruktūros plėtrą. Laikomasi principo „iš apačios į viršų“, t.y. konversija vykdoma sodų sklypų savininkų iniciatyvos pagrindu.

Nauja plėtra

Naujos plėtros teritorijos Kupiškio miesto bendrajame plane numatytos maksimaliam poreikiui iki 2026 m. ir yra žymiai didesnės nei realus poreikis iki 2016 metų.

Naujos plėtros teritorijos turi būti įsisavinamos kompleksiskai žemesnio lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentuose nurodytoje apimtyje. Užstatant plėtros teritorijas būtina išsaugoti gamtinio karkaso elementus, gamtos ir kultūros paveldo objektus. Šios teritorijos užstatomos tik įrengus inžinerinę bei susisiekimo infrastruktūrą, kartu įrengiant viešąsias erdves ir želdynus. Kartu su gyvenamaisiais kvartalais privačios iniciatyvos pagrindu gali būti pastatyti prekybos ir aptarnavimo objektai ir taip užtikrintos geros gyvenimo, darbo ir poilsio sąlygos gyventojams.

Rezervuojamos teritorijos

Bendrojo plano sprendiniai rezervuoja teritorijas visuomenės poreikiams (komunikaciniams koridoriams inžinerinei ir susisiekimo infrastruktūrai, intensyviai naudojimui įrengiamiems želdynams ir kitai visuomenės poreikiams reikalingai infrastruktūrai). Tikslios rezervuojamų teritorijų ribos bei apimtys nustatomos žemesnio lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentuose. Juose taip pat gali būti rezervuotos teritorijos visuomenės poreikiams, nenumatytiems bendrojo plano sprendiniuose.

Plėtos prioritetai

Kadangi naujos plėtos teritorijos žymiai didesnės nei realus poreikis iki 2016 m. bei nesant pakankamai lėšų darnios plėtos įgyvendinimui visoje numatytoje miesto teritorijoje per trumpą laiką, BP sprendiniuose nustatytos prioritetingos plėtos kryptys ir projektai, kurių finansavimas bus remiamas ir palaikomas iš savivaldybės biudžeto, apjungiant viešas ir privačias lėšas. Savivaldybė neprisiima atsakomybės dėl neprioritetinių plėtos teritorijų infrastruktūros objektų įrengimo. Nauja plėtra neprioritetinėse periferinėse teritorijose siejama su privačia iniciatyva. Investuotojai patys turi konsoliduoti žemės sklypus, parengti šių teritorijų planavimo dokumentus.

Miesto plėtos prioritetai:

- miesto gyvenamųjų teritorijų, esančių dabartinėse miesto administracinėse ribose plėtra: Jaunimo g. kvartalai, Žilvičių g.;
- Smilgių k.;
- neefektyviai naudojamų teritorijų konversija;
- darbo vietų kūrimas įsisavinamose teritorijose;
- morališkai ir fiziškai pasenusių miesto teritorijų atgaivinimas;
- rekreacinės teritorijos prie Lėvens tvenkinio plėtra;
- buvusių kareivinių teritorijos modernizavimas.

Teritorijos prioritetingai plėtrai numatytos, siekiant išlaikyti kompaktišką, sveiką fizine ir socialine prasme miestą, atsižvelgiant į:

- esamos inžinerinės infrastruktūros panaudojimą;
- esamos socialinės infrastruktūros panaudojimą;
- investicijų efektyvumą;
- gamtinių teritorijų apsaugą ir gerinimą;
- sveikos ir ramios gyvenamosios erdvės formavimą, žmonių saugumą.

Kupiškio miesto bendrojo plano pagrindinio brėžinio reglamentų lentelėje yra nurodyti privalomi papildomai rengti žemesnio lygmens ar rūšies teritorijų planavimo dokumentai – detalieji ir specialieji planai.

10. Inžinerinė infrastruktūra

Kupiškio miesto bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendiniai parengti remiantis Kupiškio miesto bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros esamos būklės analizės išvadamis ir koncepcija. Sprendiniai suderinti su šiais aukštesnio lygmens teritorijų planavimo ir strateginiais dokumentais:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu (Žin., 2002, Nr.110-4852);
- Panevėžio apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano sprendiniais, parengtais 2007 metais;
- Valstybės ilgalaikės raidos strategija (Žin., 2002, Nr. 113-5029);
- Valstybine aplinkos apsaugos strategija (Žin., 1996, Nr. 103-2347);
- Nacionaline darnaus vystymosi strategija (Žin., 2003, Nr. 89-4029);
- Nacionaline energetikos strategija (Žin., 2007, Nr. 11-430);
- Vandentvarkos ūkio (vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo) plėtros strategija (Žin., 2005, Nr. 8-245);
- Valstybiniu strateginiu atliekų tvarkymo planu (Žin., 2002, Nr. 40-1499);
- Panevėžio apskrities atliekų tvarkymo planu (aptartas 2007 m. birželio 15 d. Panevėžio regiono plėtros tarybos posėdyje);
- Lietuvos Respublikos sveikatos programa (Žin., 1998, Nr. 6-1842);
- Lietuvos nacionaline visuomenės sveikatos priežiūros strategija (Žin., 2001, Nr. 66-2148);
- Kupiškio rajono plėtros iki 2010 metų strateginiu planu (patvirtintas Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2004 m. kovo 25 d. nutarimu Nr. TS-59);
- Panevėžio regiono plėtros planu (patvirtintas Panevėžio regiono plėtros tarybos 2004.03.19 sprendimu Nr. R2-4).

Inžinerinės infrastruktūros plėtra didžia dalimi įtakoja urbanistinės struktūros patrauklumą ir funkcionavimą, užtikrina subalansuotą miesto vystymąsi. Kokybiškų paslaugų teikimą miesto gyventojams, įstaigoms ir įmonėms gali užtikrinti tik šiuolaikiška ir gerai išvystyta inžinerinė

infrastruktūra, kurią įmanoma įdiegti tik planuojant instituciniame lygmenyje bei atliekant planų įgyvendinimo monitoringą.

Kupiškio miesto teritorijoje galimos reguliuojamos (suplanuotos) arba nereguliuojamos inžinerinės infrastruktūros plėtros alternatyvos. Reguliuojamos plėtros atveju, kai Kupiškio miesto teritorijoje įgyvendinami bendrajame plane suformuluoti inžinerinės infrastruktūros sprendiniai, užtikrinamas sistemingas miesto infrastruktūros vystymas. Reguliuojama plėtra sudarys sąlygas optimaliam inžinerinės infrastruktūros plėtojimui, efektyvesniam finansinių išteklių panaudojimui, minimaliam neigiamam poveikiui aplinkai. Kai bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros dalies sprendinių įgyvendinimas rajono vykdomosios institucijos neinicijuojamas, vyksta nereguliuojama ar menkai reguliuojama neefektyvi infrastruktūros plėtra. Nuo inžinerinės infrastruktūros išvystymo lygio priklausys Kupiškio miesto patrauklumas potencialiems investuotojams.

Kupiškio miesto bendrojo plano koncepcijoje buvo įvertinti mieste esančių centralizuotai teikiamų paslaugų inžinerinių sistemų pajėgumai, sistemų vartotojų esami poreikiai ir nustatytas centralizuotų sistemų apkrovimas bei turimas rezervas. Įvertinus ateities vartotojų poreikius, apskaičiuota, kiek naujų naudotojų galima prijungti prie centralizuotai teikiamų paslaugų inžinerinių sistemų, nedidinant šių sistemų pajėgumo. Kupiškio miesto bendrojo plano koncepcijos stadijoje nustatyta, kad esamos inžinerinės sistemos turi didelį rezervą, kurio visiškai pakaktų patenkinti prognozuojamus vartotojų poreikius.

Kupiškio miesto teritorijos bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros grafiniai sprendiniai pateikiami inžinerinės infrastruktūros sprendinių brėžinyje. Jame nurodytos orientacinės įrenginių vietos, kurios turi būti tikslinamos žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose.

Miesto gyvenamųjų zonų plėtra numatoma atskiruose A, B, C, D kompleksuose ir trijose teritorijose miesto branduolyje, pramonės plėtra numatoma G komplekse (žr. Kupiškio miesto teritorijos bendrojo plano koncepcijos funkcinių prioritetų brėžinį bei 2 schemą). Šiose teritorijose inžinerinės infrastruktūros tinklams plėtoti rezervuojamos teritorijos tarp gatvių „raudonųjų linijų“:

- B kategorijos gatvėms – iki 40 metrų pločio;
- C kategorijos gatvėms – iki 40 metrų pločio;
- D kategorijos gatvėms – iki 20 metrų pločio.

Kupiškio miesto bendrojo plano sprendiniai neriboja inžinerinės infrastruktūros plėtros. Esant pagrįstam poreikiui (pvz., gerinant inžinerinių paslaugų ir miesto gyvenamosios aplinkos kokybę bei didinant miesto konkurencingumą, mažinant neigiamą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai), mieste gali būti įrengiami objektai neparazymėti bendrojo plano sprendinių brėžinyje. Planuojamų objektų teritorijos turėtų būti tikslinamos rengiant specialiuosius ar detaliuosius planus.

10.1 Vandentiekis ir nuotakynas

Kupiškio miesto vandentiekio ir nuotakyno infrastruktūros vystymo sprendiniai iki 2016 metų imtinai:

- Iki 2016 metų pasiekti, kad ne mažiau kaip 95 % Kupiškio miesto gyventojų būtų aprūpinti centralizuoto geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo paslaugomis.
- Renovuoti susidėvėjusias miesto komunalinių vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemų dalis. Įgyvendinant Ventos - Lielupės upių baseino investicinio projekto I etapą, prie Kupiškio miesto komunalinių geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemų prijungti Aukštupėnų kaimą.
- Užtikrinti reikalaujamus Kupiškio miesto vandenvietės sanitarinių apsaugos zonų ir nuotekų valymo įrenginių apsaugos zonų tvarkymo režimus.
- Užtikrinti, kad nuotekos valymo įrenginiuose būtų išvalomos iki norminių reikalavimų. Tuo tikslu Kupiškio miesto nuotekų valykloje įrengti azoto ir fosforo šalinimo bei dumblo sausinimo įrenginius.
- Įrengti gaisrinius hidrantus naujose ir papildomus renovuojamose Kupiškio miesto komunalinio vandentiekio linijose.
- Atlikti Kupiškio miesto lietaus nuotakyno inventorizaciją bei jį rekonstruoti, įrengti lietaus nuotekų surinkimo sistemas naujai užstatomose teritorijose. Naujų lietaus nuotekų surinkimo tinklų įrengimo darbus derinti su gatvių tiesimo ir rekonstrukcijos darbais.
- Vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų plėtrai į planuojamas užstatyti teritorijas A, B, C, D, G kompleksuose numatyti inžinerinių tinklų koridorius šalia gatvių.
- Vandentiekio ir nuotakyno infrastruktūros vystymo atskirose miesto teritorijose kryptys pateiktos 1 lentelėje. Tikslios naujų centralizuoto vandens tiekimo magistralių ir nuotekų surinkimo kolektorių įrengimo vietos nustatomos rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus.

1 lentelė. Komunalinio vandentiekio ir nuotakyno infrastruktūros plėtra planuojamuose kompleksuose.

Teritorija	Vandentiekio ir nuotakyno infrastruktūros plėtros sprendiniai
Kompleksas A	<ul style="list-style-type: none"> • Vartotojai vandeniu aprūpinami iš dabartinės sistemos magistralės, nutiestos per Smilgių kaimą. Vandentiekio skirstomąsias linijas rekomenduojama įrengti pagal projektuojamas gatves ir sujungti į žiedinį tinklą.

	<ul style="list-style-type: none"> Nuotekos iš teritorijos surenkamos gatvių nuotakais ir kiemų nuotakynais, pajungtais prie Smilgių gatvės kolektoriaus tęsinio. Nuotekos iš teritorijos tarp rajoninio kelio Nr. 2406 Kupiškis – Rudiliai – Subačius ir Kupos upės gali būti išvalomos vandens vartotojų vietiniuose nuotekų valymo įrenginiuose ir išleidžiamos į paviršinio vandens rinktuvus arba surenkamos gatvės nuotaku į nuotekų siurblinę bei slėgine linija pumpuojamos į kolektorių Smilgių gatvėje.
Kompleksas B	<ul style="list-style-type: none"> Komplekso teritorija vandeniui aprūpinama iš magistralinės linijos, kurią planuojama nutiesti pagal Vėžionių gatvę Aukštupėnų kaime, įgyvendinant Ventos – Lielupės upių baseino investicinį projektą, ir esamų vandentiekio magistralių Dvaramiškio bei Aukštupio gatvėse. Vanduo teritorijoje paskirstomas skirstomosiomis linijomis, įrengtomis pagal dabartines Ežerėlio, Lauko, Beržynėlio, Žilvičių gatves bei planuojamas gatves. Rekomenduojama Aukštupio ir Krasnavos gatvių magistralines vandentiekio linijas sujungti į žiedą. Buitinės nuotekos iš komplekso teritorijos gali būti surenkamos gatvių nuotakais ir kiemų nuotakynais į nuotekų siurbines, iš kurių slėginėmis linijomis pumpuojamos į kolektorius ir nuotakus Vėžionių, Dvaramiškio, Aukštupio gatvėse, nutiestus įgyvendinant Ventos – Lielupės upių baseino investicinį projektą arba išvalomos vandens vartotojų vietiniuose nuotekų valymo įrenginiuose ir išleidžiamos į paviršinio vandens rinktuvus.
Kompleksai C ir G	<ul style="list-style-type: none"> Kompleksų teritorijos vandeniui aprūpinamos iš Technikos ir Krasnavos gatvių magistralinių linijų tęsinių. Rekomenduojama magistralių tęsinius sujungti į žiedą. Skirstomąsias linijas teritorijose rekomenduojama įrengti šalia planuojamų naujųjų gatvių. Nuotekos iš G komplekso teritorijos kiemų nuotakynais surenkamos į nuotekų siurblinę ir slėgine linija pumpuojamos į Technikos gatvės pramoninėje teritorijoje esantį nuotekų kolektorių. Nuotekos iš C komplekso gali būti gatvių nuotakais ir kiemų nuotakynais surenkamos į nuotekų siurbines ir slėginėmis linijomis pumpuojamos į buvusioje Krasnavos - Slavinčiškio gatvių pramoninėje teritorijoje esantį nuotekų kolektorių arba išvalomos vandens vartotojų vietiniuose nuotekų valymo įrenginiuose ir išleidžiamos į paviršinio vandens rinktuvus.
Kompleksas D	<ul style="list-style-type: none"> Komplekso teritorija vandeniui aprūpinama iš naujų vandentiekio magistralių, prijungtų prie kompleksų C ir G teritorijas aprūpinsiančių planuojamų

	<p>magistralių Krasnavos ir Technikos gatvėse. Skirstomasias linijas teritorijoje rekomenduojama įrengti šalia planuojamų naujų gatvių.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komplexo teritorijos nuotekos išvalomos vandens vartotojų vietiniuose nuotekų valymo įrenginiuose ir išleidžiamos į paviršinio vandens rinktuvus.
Branduolys	<ul style="list-style-type: none"> • Naujai užstatomos teritorijos Jaunimo gatvėje vandentiekio skirstomosios linijos jungiamos prie vandentiekio magistralės, nutiestos pagal Jaunimo gatvę, gatvių nuotakai ir kiemų nuotakynai - prie teritoriją kertančio esamo nuotekų kolektoriaus. Naujai užstatomos teritorijos Slavinčiškio gatvėje vandentiekio skirstomoji linija ir gatvės nuotakas jungiami atitinkamai prie esamų vandentiekio linijos ir nuotekų kolektoriaus, esančių buvusioje Krasnavos – Slavinčiškio gatvių pramoninėje teritorijoje. Morališkai ir fiziškai susidėvėję Kupiškio miesto vandens gerinimo, nuotekų valymo įrengimai, vandentiekio ir nuotakyno linijos renovuojami, įgyvendinant Ventos – Lielupės upių baseino investicinį projektą.

Planuojamos komunalinio vandentiekio magistralinės linijos ir planuojami komunalinio nuotakyno kolektoriai pateikiami Kupiškio miesto bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros brėžinyje.

10.2 Atliekų tvarkymas

Kupiškio miesto atliekų tvarkymo infrastruktūros vystymo sprendiniai iki 2016 metų imtinai:

- Padidinti esamas atliekų surinkimo konteinerių aikšteles.
- Iki 2008 metų pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms, elektros ir elektroninės įrangos (EEI) bei biologiškai skaidžioms atliekoms.
- Įrengti didžiųjų ir pavojingų atliekų surinkimo aikštelę.
- Įrengti biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo aikštelę ir joje perdirbti ne mažiau kaip 22 procentus šalinamų biologiškai skaidžių atliekų.
- Iki 2009 metų vidurio užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos prieinamumą ir kokybę visiems vartotojams.
- Nuo 2009 metų vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik ES reikalavimus atitinkančiuose sąvartynuose.
- Iki 2013 metų atskirai surinkti ir perdirbti ne mažiau 50 procentų komunalinių atliekų.

- Užstatant teritorijas A, B, C, D kompleksuose, įrengti naujas atliekų surinkimo konteinerių aikštes. Tiksliai jų vieta numatoma rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus.
- Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planuojamuose A, B, C, D kompleksuose kryptys pateiktos 2 lentelėje.

2 lentelė. Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra planuojamuose kompleksuose.

Teritorija	Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros sprendiniai
Kompleksai A, B, C	<ul style="list-style-type: none"> • Naujų atliekų surinkimo konteinerių aikštelių vietas numatyti rengiant detaliuosius teritorijų planus, jas įrengti - tiesiant suprojektuotas gatves.
Kompleksas D	<ul style="list-style-type: none"> • Įsigaliojus Kupiškio miesto bendrojo plano sprendiniams, D komplekse suprojektuoti ir įrengti atliekų surinkimo konteinerių aikštes. Tiksliai jų vietas numatyti papildant atliekų surinkimo aikštelių specialųjį planą arba rengiant teritorijos detalųjį planą.
Kompleksas G	<ul style="list-style-type: none"> • Atliekų surinkimo sistemą vystyti individualių sutarčių su investuotojais pagrindu, pasiūlant jiems atliekų surinkimo paslaugą pagal susidarančius atliekų kiekius bei jų rūšis.
Branduolys	<ul style="list-style-type: none"> • Plėsti esamą atliekų tvarkymo sistemą, įrengiant naujas atliekų surinkimo konteinerių aikštes. Tiksliai aikštelių vietas numatyti papildant atliekų surinkimo aikštelių specialųjį planą arba rengiant teritorijų detaliuosius planus. Aikštes įrengti tiesiant suprojektuotas gatves.

Kupiškio miesto bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros brėžinyje nurodytos orientacinės atliekų surinkimo konteinerių aikštelių vietos naujai užstatomose teritorijose.

10.3 Elektros energijos tiekimas

Kupiškio miesto elektros energijos tiekimo infrastruktūros vystymo sprendiniai iki 2016 metų imtinai:

- Panaudoti esamus miesto elektros energijos tiekimo skirstomuosius tinklus tolimesnei Kupiškio miesto plėtrai. Išlaikyti esamų aukštos įtampos elektros tinklų ir įrenginių apsaugos zonas.
- Naujai užstatomų teritorijų aprūpinimui elektros energija planuoti požeminį kabelinį 10 kV ir 0,4 kV įtampos tinklą. Išilgai požeminių elektros kabelių linijų palikti apsaugos zonas:

žemės juostas, atribotas vertikaliomis plokštumomis, esančiomis 1 metro atstumu abiejose linijos pusėse nuo kabelių linijų konstrukcijų kraštinių taškų, o iki statinių pamatų – 0,6 metro atstumu. Rekomenduojama kabelinius požeminius tinklus projektuoti šalia planuojamų gatvių. Tiksliai linijų vieta nustatoma specialiajame arba detaliuosiuose planuose.

- Esant poreikiui, rekonstruoti susidėvėjusias ar įrengti naujas 10 kV/0,4 kV transformatorines pastotes. Naujai statomų transformatorinių pastočių vieta parenkama artima visų prie jos prognozuojamų prijungti vartotojų skaičiuojamųjų elektros apkrovų centrui. Galia apskaičiuojama pagal prognozuojamas apkrovas. Aplink 10 kV/0,4 kV transformatorines pastotes nustatomos apsaugos zonos: apriboti žemės plotai ir erdvė virš jų vertikaliomis plokštumomis mažiausiai 10 metrų bet kuria kryptimi. Tiksliai pastočių vieta nustatoma specialiajame arba detaliuosiuose planuose.
- Rekonstruoti susidėvėjusias gatvių apšvietimo sistemas mieste, numatant elektros energijos perdavimą šviestuvams požeminėmis kabelinėmis linijomis. Gatvių apšvietimui numatyti elektros energiją tausojančių sistemų įdiegimą. Naujai planuojamose gatvėse apšvietimo linijas projektuoti tik požemines kabelines.
- Elektros energijos tiekimo infrastruktūros plėtros planuojamuose kompleksuose kryptys pateiktos 3 lentelėje.

3 lentelė. Elektros energijos tiekimo infrastruktūros plėtra planuojamuose kompleksuose.

Teritorija	Elektros energijos tiekimo infrastruktūros vystymo sprendiniai
Kompleksas A	<ul style="list-style-type: none"> • Komplexo aprūpinimas elektros energija galimas iš pietinės ir rytinės komplexo pusių. • Rekomenduojama esamą orinę 10 kV įtampos elektros energijos perdavimo liniją pakeisti požemine kabeline, ją įrengiant šalia planuojamų gatvių. • Naujų 10 kV/0,4 kV transformatorinių pastočių vieta nustatoma žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose. • Naujas kabelines 0,4 kV įtampos elektros energijos perdavimo linijas įrengti šalia planuojamų gatvių. • Išsaugoti 10 kV įtampos elektros energijos perdavimo linijos apsaugos zoną.
Kompleksas B	<ul style="list-style-type: none"> • Teritorijos aprūpinamos elektros energija iš esamų 10 kV/0,4 kV transformatorinių pastočių, papildomas aprūpinimas galimas iš pietinės ir rytinės komplexo pusių. • Rekomenduojama esamas orines 10 kV įtampos elektros energijos perdavimo linijas pakeisti požeminėmis kabelinėmis, jas įrengiant šalia planuojamų gatvių.

	<ul style="list-style-type: none"> • Naujų 10 kV/0,4 kV transformatorinių pastočių poreikis ir įrengimo vieta nustatoma žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose. • Nutiesti naujas kabelines 0,4 kV įtampos elektros energijos perdavimo linijas šalia planuojamų gatvių. • Išsaugoti 10 kV įtampos elektros energijos perdavimo linijų apsaugos zonas.
Kompleksai C, D, G	<ul style="list-style-type: none"> • Rekomenduojama esamas orines 10 kV, 35 kV ir 110 kV įtampos elektros energijos perdavimo linijas miesto teritorijoje pakeisti požeminėmis kabelinėmis, jas įrengiant šalia esamų ir planuojamų gatvių. • Teritorijos elektros energija aprūpinamos iš esamų 10 kV/0,4 kV transformatorinių pastočių. • Papildomų 10 kV/0,4 kV transformatorinių pastočių poreikis ir įrengimo vieta nustatoma žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose. • Įrengti naujas kabelines 0,4 kV įtampos elektros energijos perdavimo linijas šalia planuojamų gatvių. • Išsaugoti 10 kV ir 35 kV įtampos elektros energijos perdavimo linijų apsaugos zonas.
Branduolys	<ul style="list-style-type: none"> • Išlaikyti esamą elektros energijos tiekimo schemą. • Rekomenduojama esamas 10 kV įtampos orines elektros energijos perdavimo linijas pakeisti požeminėmis kabelinėmis. • Naujai užstatomose teritorijose 0,4 kV įtampos elektros energijos perdavimo linijas įrengti šalia planuojamų gatvių. • Papildomų 10 kV/0,4 kV transformatorinių pastočių įrengimo vieta nustatoma žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose. • Atlikti susidėvėjusių elektros energijos tiekimo įrenginių rekonstrukciją, išlaikant tas pačias apsaugos zonas.

Rekonstruotinos orinės elektros energijos perdavimo linijos, planuojamos 10 kV kabelinės elektros energijos perdavimo linijos ir 10 kV/ 0,4 kV transformatorinės pastotės pateikiamos Kupiškio miesto bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros brėžinyje.

10.4 Šilumos ūkis

Šilumos ūkio infrastruktūros vystymo Kupiškio mieste sprendiniai iki 2016 metų imtinai:

- Siekiant, kad šilumos vartotojai Kupiškio mieste būtų aprūpinami kuo pigesne šilumine energija, neviršijant didžiausios leistinos taršos normų, šilumos ūkį tvarkyti pagal galiojančio Kupiškio rajono savivaldybės šilumos ūkio specialiojo plano nuostatas.
- Pagal Šilumos ūkio specialiųjų planų rengimo taisykles (patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004.01.16 d. įsakymu Nr. 4-13/D1-28) atnaujinti Kupiškio rajono savivaldybės šilumos ūkio specialųjį planą ir jame išanalizuoti naujai užstatomų teritorijų pastatų aprūpinimo šiluma efektyviausią būdą.
- Tęsti daugiabučių namų šilumos punktų renovaciją.
- Renovuoti Kupiškio miesto susidėvėjusius centralizuotai tiekiamos šilumos tinklus, atsisakant keturvamzdės šilumos tiekimo sistemos .
- Rekonstruoti Technikos g. Nr. 2 esančią katilinę, sumažinant jos galią iki 15 MW, rekonstruoti katilinės termofikacinio vandens paruošimo įrenginius, išanalizuoti elektros energijos generavimo įrenginių įdiegimo katilinėje tikslingumą arba rengti sklypo suformavimo katilinės statybai buvusioje Krasnavos – Slavinčiškio gatvių pramoninėje teritorijoje detalųjį planą ir atlikti jos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą.
- Didinant energijos suvartojimo pastatuose efektyvumą:
  - atlikti mieste esančių, iki 1993 metų statytų biudžetinių įstaigų pastatų energijos sunaudojimo auditus ir pagal jų išvadas renovuoti pastatus;
  - informuoti ir mokyti gyventojus energijos taupymo;
  - atlikti iki 1993 metų statytų daugiabučių namų energijos sunaudojimo auditus ir pagal jų rezultatus bei savivaldybės finansines galimybes skatinti gyventojus renovuoti pastatus.
- Išlaikyti esamų ir planuojamų centralizuotai tiekiamos šilumos tinklų apsaugos zonas. Šalia naujai projektuojamų/rekonstruojamų gatvių numatyti komunikacinius koridorius naujiems tinklams tiesti ir jų apsaugos zonoms.

Rekonstruoti centralizuoto aprūpinimo šilumine energija tinklai pateikiami Kupiškio miesto bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros brėžinyje.

10.5 Dujų tiekimas

Gamtinių dujų tiekimo infrastruktūros vystymo Kupiškio mieste sprendiniai iki 2016 metų imtinai:

- Vystyti gamtinių dujų skirstomuosius tinklus, aprūpinant Kupiškio miestą gamtinėmis dujomis iš magistralinio dujotiekio Panevėžys – Kupiškis – Rokiškis, kuris pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą turi būti nutiestas iki 2010 metų. Tai padidins vartotojų aprūpinimo energija patikimumą, pagerins aplinkosauginę padėtį ir Kupiškio miesto ekonominį patrauklumą.
- Dujotiekio vystymas Kupiškio mieste turi būti grindžiamas vartotojų ir dujų tiekimo įmonės susitarimais. Paaikšėjus gamtinių dujų tiekėjui Kupiškio rajone, atnaujinti Kupiškio rajono savivaldybės šilumos ūkio specialųjį planą ir jame numatyti gamtinių dujų skirstomųjų tinklų plėtrą Kupiškio mieste, derinant ją su centralizuoto šilumos tiekimo sistema.
- Gamtinių dujų skirstomųjų tinklų plėtros pirmąjį etapą rekomenduojama sieti su veikiančiomis pramonės įmonėmis bei katilinėmis Technikos g. Nr. 2 ir Gedimino g. Nr. 85. Gamtinės dujos katilinėse pakeistų mazutą kaip rezervinį kurą. Antrąjį plėtros etapą rekomenduojama sieti su esamais gyvenamaisiais bei kitos paskirties pastatais, kurie šildomi iš individualių šilumos generavimo įrenginių, naudojančių medieną ir kitą kietąją ar skystąją kurą.
- Gamtinių dujų skirstomųjų tinklų plėtrą rekomenduojama numatyti į kompleksus A, B, C, D ir G bei naujai užstatomas teritorijas miesto branduolyje kaip alternatyvų energijos šaltinį pastatų šildymui.
- Rengiant specialųjį ar detaliuosius planus parinkti dujotiekio skirstomųjų tinklų trasas, dujų skirstymo stoties vietą ir nustatyti apsaugos zonų ribas. Rekomenduojama dujotiekį tiesti pagal Panevėžio, Gedimino, Technikos, Krasnavos, Jaunimo, Pergalės gatves, krašto kelią Nr.124 Kupiškis – Vabalninkas – Biržai ir rajoninį kelią Nr.2406 Kupiškis – Rudiliai - Subačius.
- Saugiam gamtinių dujų infrastruktūros įrenginių eksploatavimui bei dujų tiekimo patikimumo užtikrinimui:
  - nustatyti apsaugos zonas planuojamiems gamtinio dujotiekio infrastruktūros įrenginiams;

- laikytis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų (patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995.12.29 d. nutarimu Nr.1640).

10.6 Telekomunikacijos ir ryšiai

Telekomunikacijų ir ryšių infrastruktūros vystymo Kupiškio mieste sprendiniai iki 2016 metų imtinai:

- Rengiant kompleksų A, B, C, D, G bei naujai užstatomų teritorijų Kupiškio miesto branduolyje detaliuosius planus numatyti komunikacijų koridorius elektroninių ryšių linijoms šalia planuojamų gatvių. Rezervuoti iki 20 m² dydžio žemės sklypus planuojamų teritorijų centrinėje dalyje, skirtą telekomunikacinių įrenginių pastatymui.
- Nustatyti telekomunikacijų ir ryšių infrastruktūros apsaugos zonas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005.06.10 įsakymu Nr. 1V-562 patvirtintomis Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo ir naudojimo taisyklėmis.
- Tęsti optinio kabelio linijų įrengimą Kupiškio mieste. Sudaryti sąlygas įrengti plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo įrangą valstybinėse ir viešosiose įstaigose (RAIN projektas).
- Atsižvelgiant į rinkos vystymąsi, sudaryti sąlygas naujų telekomunikacinių paslaugų diegimui ir tiekiamų paslaugų kokybės gerinimui. Konkrečios priemonės numatomos žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose.

11. Susisiekimas

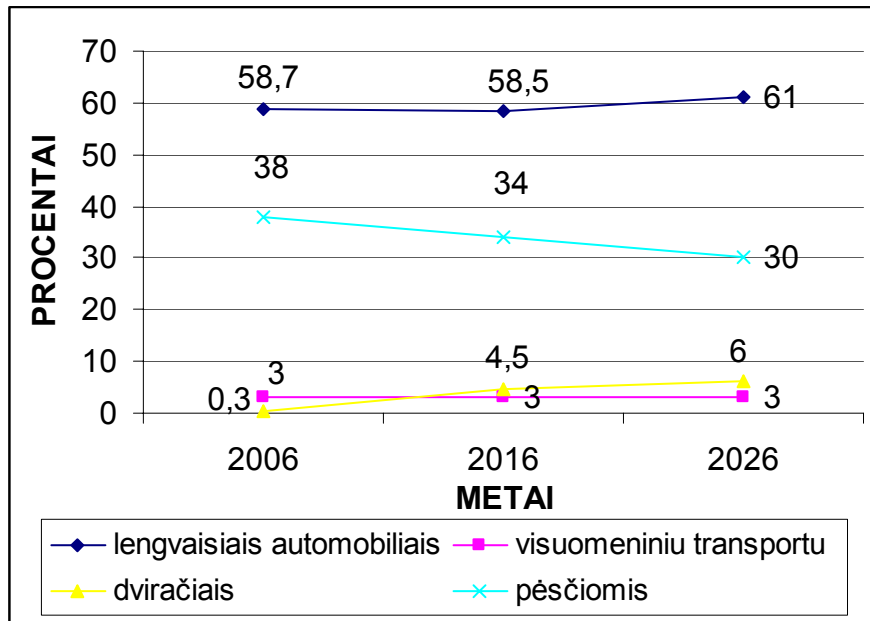
11.1. Raidos tendencijos ir pagrindiniai susisiekimo sistemos modernizavimo tikslai

Susisiekimo sistemos subalansuotas vystymas yra vienas iš svarbiausių veiksnių, kuris įtakoja miesto socialinį – ekonominį gyvybingumą, užtikrina gyvenimo kokybę ir saugias eismo sąlygas. Susisiekimo problemos yra netinkamo ar neįžvalgaus miesto teritorijų planavimo bei laisvos rinkos ekonomikos vystymosi pasekmė, kurias gali išspręsti susisiekimo infrastruktūros rekonstravimas ir tolimesnis racionalus teritorijų užstatymas. Ypatingai atkreiptinas dėmesys į darbo ir gyvenamosios vietos subalansavimą, kuris lemia bendrą gyventojų kelionių struktūrą ir tuo pačiu transporto eismo poveikį aplinkai. Ateityje reikėtų siekti keleivių pervežimo paslaugos visuomeniniu transportu priemiestiniais ir miesto maršrutais vystymo kaip alternatyvos kelionėms lengvaisiais automobiliais, skatinti gyventojų keliones pėsčiomis bei dviračiais, tam pritaikant rekonstruojamas gatves ar tiesiant naujus pėsčiųjų ir dviračių takus. Pastarasis tikslas pasiekiamas tik vykdant subalansuotą laisvų miesto teritorijų užstatymą ir jau užstatytų teritorijų konversiją, priartinant darbo vietas ir paslaugas prie gyvenamosios vietos.

Kupiškio susisiekimo sistemos rekonstravimas ir vystymas yra neatskiriama viso miesto subalansuotos plėtros dalis, užtikrinanti Kupiškio miesto bei viso rajono gyventojų ir ūkio subjektų poreikius, sąlygojanti sėkmingą savivaldybės ekonomikos plėtrą – didinti rajono patrauklumą ir investicijų pritraukimą darbo vietų kūrimui.

Formuluojant Kupiškio miesto susisiekimo sistemos sprendinius, atsižvelgta į transporto srautų Kupiškio miesto prieigose ir automobilizacijos augimą bei prognozes, į esamas neigiamas tendencijas – didelis gatvių apkrovimas miesto istoriniame branduolyje, nepakankamas atskirų eismo sankryžų pralaidumas, nepakankamas automobilių stovėjimo vietų skaičius gyvenamuosiuose rajonuose ir miesto istoriniame branduolyje. Perspektyvinę Kupiškio miesto susisiekimo sistemą formuos šios transporto rūšys:

- kelių transportas (keleivių ir krovinių pervežimas);
- geležinkelių transportas (keleivių ir krovinių pervežimas);
- dviračių transportas (vietinis susisiekimas, turizmas).

Grafikas Nr.1. *Perspektyvinė Kupiškio miesto gyventojų kelionių procentinė struktūra.*

SVARBIAUSI KUPIŠKIO MIESTO SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTROS PRIORITETAI

1. DIDINANTI MIESTO KONKURENCINGUMĄ IR UŽTIKRINANTI SUBALANSUOTĄ URBANISTINĘ PLĖTRĄ

2. ATVIRA IR UNIVERSALI VERSLUI, ŠIUOLAIKINĖ IR INTEGRUOTA Į RAJONO KELIŲ TINKLĄ

3. SAUGI GYVENTOJAMS IR POILSIAUTOJAMS, MAŽAI ĮTAKOJANTI APLINKĄ

4. UŽTIKRINANTI AUKŠTĄ GYVENIMO KOKYBĘ IR PATOGI GYVENTOJAMS

5. PAGRĮSTA MONITORINGU BEI IŠVYSTYTA INFORMACINE SISTEMA

Miestų vystymosi kryptį daugiausiai lemia jo geografinė padėtis gretimų miestų atžvilgiu ir esamų transportinių ryšių intensyvumas. Be to, egzistuoja tokie svarbūs elementai, kaip gamtinis karkasas, vandenvietės, upės bei geležinkelis, kurie koreguoja miesto vystymosi kryptį. Dėl esamos vandenvietės, Lėvens kraštovaizdžio draustinio ir geležinkelio Kupiškio miesto vystymasis šiaurės vakarų ir pietine kryptimis yra ribotas. Planuojama Kupiškio miesto plėtra, kurią be aukščiau minimų veiksnių sąlygoja ir Lėvens tvenkinys, Kupiškio piliakalnis, tarpmiestinės kelių jungtys, vyks vakarų, šiaurės ir rytų kryptimi. Tai įvertinant, miesto susisiekimo sistemos vystymo sprendiniai apima visas esamas ir gretimas miesto teritorijas, kurios galimos urbanistinei plėtrai.

11.2 Išorės susisiekimo tinklas ir apkrovimas

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą Kupiškio miestas yra priskirtas 3 lygmens a kategorijos lokaliniam centrui, kuris apjungia šias urbanistinės integracijos ašis:

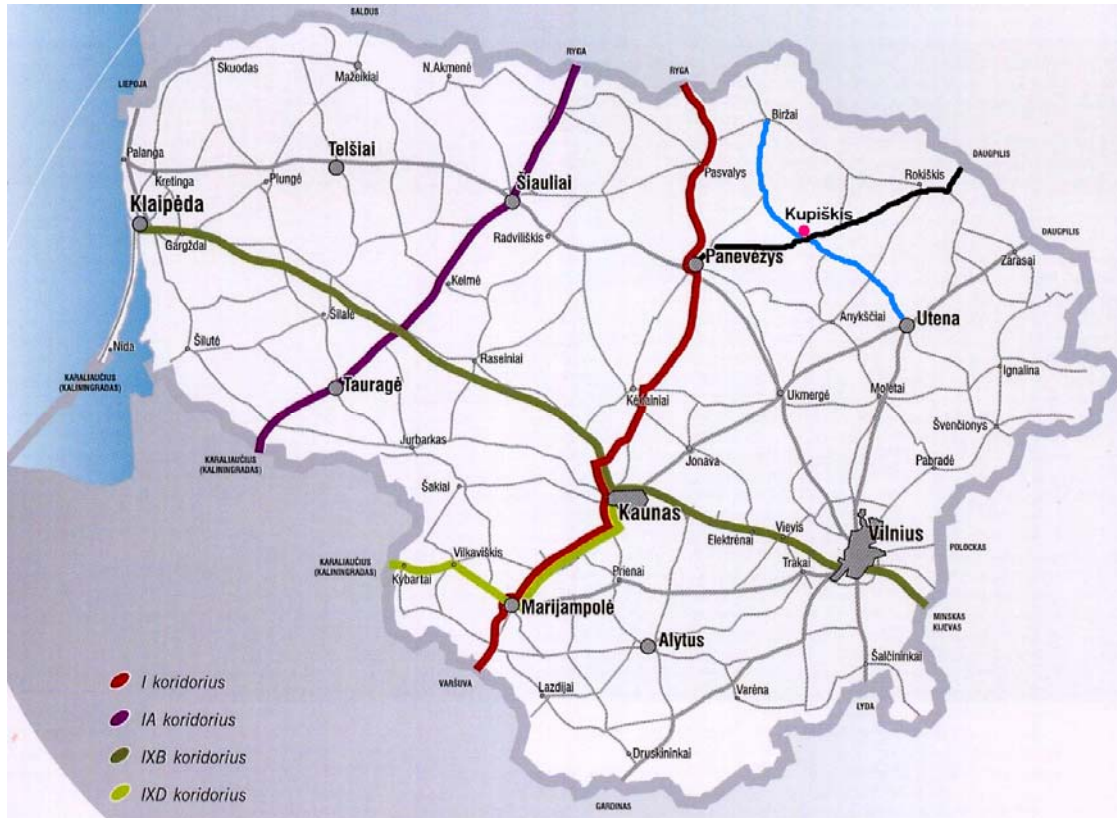
1 lygmens B kategorijos tarptautinė ašis: Daugpilis-Rokiškis-Panevėžys

1 lygmens C kategorijos šalies vidinė ašis: Kupiškis-Utena

2 lygmens regioninė jungtis: Kupiškis-Vabalninkas-Biržai

Pagrindiniai keleivių ir krovinių pervežimai iš Kupiškio miesto numatomi realizuoti esamais krašto ir rajoniniais keliais. Nedidelė dalis krovinių – žaliavos gamybos įmonėms bei jų produkcija – bus transportuojama geležinkeliu.

Grafikas Nr.3. Kupiškio miestas perspektyviniame Lietuvos kelių tinkle.

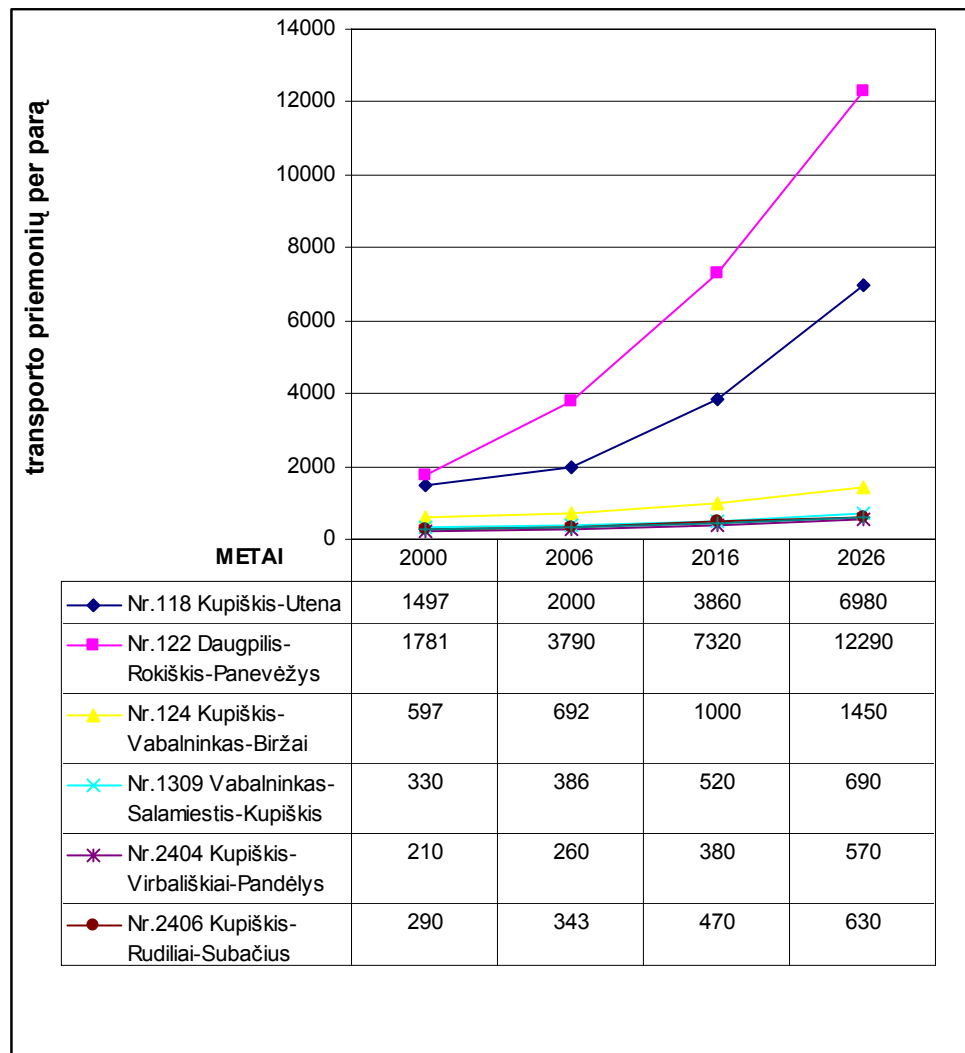

Šaltinis: Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos duomenys.

Perspektyvinis transporto eismo intensyvumas Kupiškio miesto prieigose paskaičiuotas pagal esamų trumpalaikių ir ilgalaikių tendencijų, kurios atskiruose keliuose yra skirtingos, vidurkius bei atsižvelgus į Ilgalaikę (iki 2025 m.) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005.06.23 d. nutarimu Nr.692. Didžiausias transporto eismo augimas numatomas keliuose Nr.118 Kupiškis - Utena ir Nr. 122 Daugpilis – Rokiškis - Panevėžys. Pagal Ilgalaikę (iki 2025 m.) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategiją krovinio transporto srautai turėtų vidutiniškai išaugti 2 kartus. Galima prognozuoti, kad krašto kelyje Nr.122 Daugpilis-Rokiškis-Panevėžys, įeinančiame į tarptautinį transporto koridorių, srautai išaugs 2,5 karto. Kituose krašto bei rajoniniuose keliuose srautas augs iki 200 krovinio transporto priemonių per parą. Tačiau Kupiškio rajono kelių ir Kupiškio miesto aplinkkelių tinklas išvystytas taip, kad tranzitinių krovinių ir keleivių pervežimų augimas miesto transporto srautams ženklios įtakos neturės. Kupiškio miestas jau turi vakarinį ir pietinį transporto koridorių, kurie

nukreipia tranzitinio transporto srautus. Ateityje labai svarbu vadovautis bendrojo plano sprendiniais ir šiuos transporto koridorius apsaugoti nuo naujų sankryžų atsiradimo. Šiaurės rytinį miesto apvažiavimą siūloma įgyvendinti tik esant D komplekso gyventojų iniciatyvai, turint pakankamai finansinių išteklių bei vykstant sparčiai kompleksų B, C, G urbanizacijai. Ženkliai didėjant tarptautinio tranzitinio transporto srautams, jie turėtų būti valdomi tik valstybės mastu.

Grafikas Nr.2. *Perspektyviniai transporto srautai Kupiškio miesto priegose.*

Pietvakarių kryptimi pagrindine transporto arterija išliks krašto kelias Nr.122 Daugpilis-Rokiškis-Panevėžys, kuris jungia su apskrities centru Panevėžiu ir transeuropiniu I transporto koridoriumi (*Via Baltica*) Helsinkis-Talinas-Ryga-Panevėžys-Kaunas-Varšuva-Vroclavas-Praha E67, į šiaurės rytus – su Rokiškio. Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinius šis kelias numatomas kaip I lygmens B kategorijos tarptautinė ašis. Kelias Nr.122 pietvakariniame miesto teritorijos pakraštyje kertasi su krašto keliu Nr.124 Kupiškis-Vabalninkas-

Biržai, aplinkkeliu praeina pietiniu miesto teritorijos pakraščiu, išvengiant Kupiškio mieste tranzitinio transporto srautų, ir pietuose kertasi su krašto keliu Nr.118 Kupiškis-Utena. Pastarasis kelias, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane numatytas kaip I lygmens C kategorijos šalies vidinė ašis, liks pagrindine pietų krypties transporto arterija, jungiančia Kupiškio miestą su Anykščiais, Utena, sostine Vilniumi bei pietinėmis rajono gyvenvietėmis. Ateityje, urbanizuojant Smilgių kaimo teritorijas, didės vakarinės miesto transporto jungties - rajoninio kelio Nr. 2406 Kupiškis-Rudiliai-Subačius atkarpos iki krašto kelio Nr. 122 Daugpilis-Rokiškis-Panevėžys – svarba.

Šiaurine kryptimi pagrindine išorine transporto jungtimi liks krašto kelias Nr.124 Kupiškis-Vabalninkas-Biržai, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane numatytas kaip 2 lygmens regioninė jungtis ir vedantis į Biržus, Jūrmalą ir Rygą, kurios ekonominė įtaka šiaurinės Lietuvos regionams didės. Rajoninis kelias Nr.2404 Kupiškis-Virbališkiai-Pandėlys liks vietinės reikšmės priemiestinio transporto susisiekimo komunikacija, jungiančia Kupiškio miestą su šiaurinėmis rajono gyvenvietėmis, esančiomis kairiojoje Lėvens tvenkinio pusėje, bei Pandėliu.

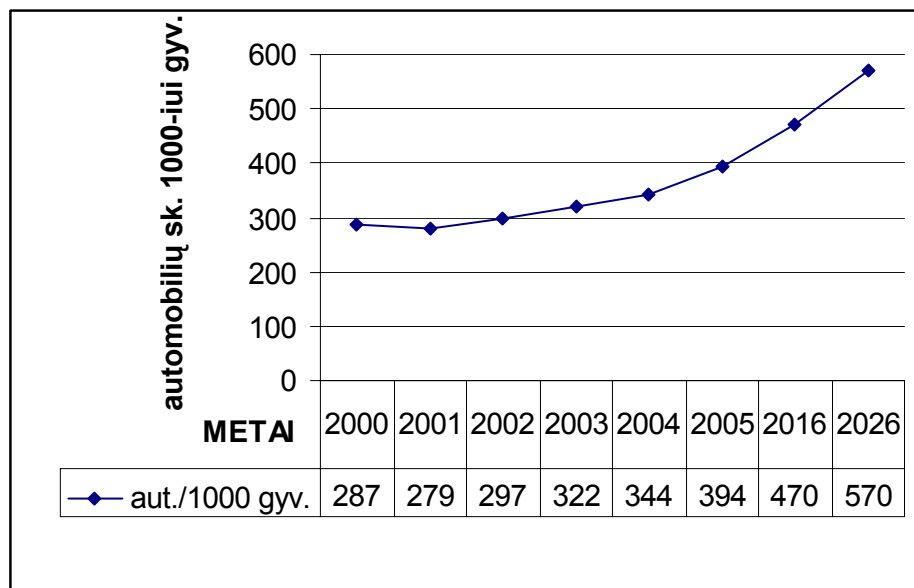
Rytine kryptimi pagrindine išorine transporto jungtimi bus krašto kelias Nr.122 Daugpilis-Rokiškis-Panevėžys, tačiau ateityje, pagerinus rajoninio kelio Nr. 2411 Kupiškis-Kuosėnai-Naiviai-Misiukiškis techninius parametrus ir įrengus asfalto dangą, padidės jo svarba bei apkrovimas. Esant gyventojų (žemės savininkų) iniciatyvai ir turint finansinių išteklių, gali būti tikslinga pastarąjį kelią šiaurės rytiniu aplinkkeliu sujungti su rajoniniu keliu Nr.2404 Kupiškis-Virbališkiai-Pandėlys. Jis sumažins transporto srautus dabartinėmis miesto gatvėmis, urbanizuojant kompleksų B, C, D, G teritorijas.

Esama krašto geležinkelio linija Šiauliai- Daugpilis tiesiogiai įtakoja ir Kupiškio miesto susisiekimo sistemą, todėl jo neigiama įtaka ateityje turėtų būti maksimaliai sumažinta. Ji riboja miesto plėtrą pietine kryptimi bei apsunkina susisiekimą su pramoninėmis teritorijomis, esančiomis į pietus nuo geležinkelio linijos. Kaip sprendinį neigiamam poveikiui sumažinti siūloma įrengti vieno arba dviejų aukštų Gedimino gatvės ir geležinkelio linijos sankirtą, kadangi Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane nenumatomas geležinkelio linijos kategorijos didinimas bei jos rekonstrukcija. Sankirtos tipas turėtų būti pasirinktas tik atlikus galimybių studiją. Būtina valstybiniu mastu iš esmės peržiūrėti ir atnaujinti esamo geležinkelio panaudojimą keleivių pervežimams.

11.3. Automobilizacijos lygis

Ateityje susisiekimo priemonių pasirinkimą ir bendrą gyventojų kelionių skaičių Kupiškio mieste ir jo prieigose lems automobilizacijos lygis, kuris nusako lengvųjų keleivinių automobilių skaičių 1000-ui gyventojų. Aukštas automobilizacijos lygis tiesiogiai įtakoja transporto srautų augimą mieste ir artimajame priemiestyje bei įgalina patogiai atlikti reikiamus nedidelių krovinių ar keleivių pervežimus, padaro gyventoją žymiai mobilesniu ir nepriklausomu nuo visuomeninio transporto sistemos išvystymo lygio. Aukštas automobilizacijos lygis daro ir neigiamą įtaką gyvenamajai aplinkai – didėja oro užterštumas, aplinkos triukšmo lygis, reikalingos didesnės teritorijos automobilių parkavimui, saugojimui bei gatvių rekonstrukcijai didinant jų pralaidumą.

Grafikas Nr.2. Kupiškio miesto perspektyvinis automobilizacijos lygis

11.4 Miesto susisiekimo tinklas

Kupiškio miesto gatvių tinklo struktūrą, jo apkrovimą ir transporto srautus ateityje labiausiai lems miesto ir priemiesčio zonos gyventojai, rajono turistai bei svečiai, kuriems be automobilio ar autobusų yra sunku išsiversti. Be to, urbanistinė teritorinė plėtra, kurios neatsiejama dalis yra susisiekimo sistema, yra nuolatinis, pastoviai besikeičiantis procesas, susijęs su kintančiomis

ekonominėmis ir socialinėmis sąlygomis - gyventojų migracija, demografinė padėtimi, investicijų galimybėmis bei sąlygomis, darbo vietų struktūros pokyčiais.

Kupiškio miesto perspektyvinės plėtros kryptys - turinčios intensyvesnius transportinius ryšius su kaimyniniais miestais bei gyvenvietėmis ir gerai išvystytą susisiekimo infrastruktūrą, taipogi nevaržomas anksčiau minėtų ribojančių faktorių:

- Vakarinė kryptis (kompleksas A) susisiekimo požiūriu yra svarbi Kupiškio miestui - tai yra patogūs ir vieni pagrindinių transporto ryšių - su Panevėžio miestu, Byčių gyvenvietė, krašto keliu Nr.124 Kupiškis-Vabalninkas-Biržai, jungiančiu su Biržais, Utena, Rokiškiumi, Anykščiais. Pagrindinės šios krypties transporto arterijos – Jaunimo gatvė ir rajoninis kelias Nr. 2406 Kupiškis-Rudiliai-Subačius.
- Šiaurinė kryptis (kompleksas B) - transportinis ryšys su Pandėliu, Vėžionimis, Jutkonimis, Virbališkiais ir kitomis šiaurinėmis Kupiškio rajono gyvenvietėmis, esančiomis kairiojoje Lėvens tvenkinio pusėje. Transporto ryšiai realizuojami rajoniniu keliu Nr. 2404 Kupiškis-Virbališkiai-Pandėlys bei Vėžionių, Dvaramiško gatvėmis Aukštupėnų kaime. .
- Rytinė kryptis (kompleksai D, C, G) – transportinis ryšys su Rokiškiumi, Kuosėnais, Naiviais, sodų bendrijų teritorijomis. Transporto ryšiams realizuoti yra Slavinčiškio gatvė ir rajoninis kelias Nr.2411 Kupiškis-Kuosėnai-Naiviai-Misiukiškis.

Lyginant atskiras kryptis pirmenybė susisiekimo požiūriu turėtų būti teikiama pakankamai kompaktiško miesto plėtros modeliui – Smilgių kaimo, Aukštupėnų kaimo bei esamų laisvų plotų dabartinėje miesto teritorijoje užstatymui - kuris pratęsia esamą miesto urbanistinę struktūrą, išlaiko nepažeistą miesto išorinių ryšių sistemą bei reikalauja mažiausiai naujų finansinių investicijų. Stiprioji savybė būtų ir sklypų pasirinkimo įvairovė bei žemės rinkos kainos sumažinimas. Palanki gamtinė aplinka, išlaikant žaliuosius koridorius, gali tapti pakankamai priimtina ir patraukli gyventojams ir jų gyvenamosios aplinkos kokybei.

Taigi, įvertinus aukščiau minimus motyvus, prioritetas skiriamas Šiaurinei ir Vakarinei kryptims, integruojant Aukštupėnų ir Smilgių kaimus į miesto teritoriją. Aukštupėnų kaimo (kompleksas B) gatvių tinklas yra rišlus, todėl investicijos bus reikalingos įrengti D kategorijos gatves, paskirstančias srautus į smulkias gyvenamąsias teritorijas ir privažiavimams prie atskirų objektų. Šios teritorijos susisiekimas su pagrindine miesto teritorija realizuojamas Vėžionių ir Dvaramiško gatvėmis. Didžiausios investicijos į susisiekimo sistemą, urbanizuojant teritorijas vakarų kryptimi (kompleksas A), pareikalaus Smilgių kaimo gatvės rekonstrukcija ir Smilgių gatvės Kupiškio mieste tęsinio įrengimas, sujungiant Jaunimo gatvę su rajoniniu keliu Nr.2406 Kupiškis-Rudiliai-Subačius. Smilgių gatvė dubliuotą Gedimino gatvę ir sumažintų transporto srautus miesto

istoriniame branduolyje. D kategorijos gatves Smilgių kaime, kaip lokalines funkcines ir kompozicines ašis, galima įrengti lygiagrečiai vykdant laisvą teritorijų užstatymą. Vakarinių teritorijų susisiekimas su miesto centru realizuojamas Jaunimo ir S. Dariaus ir S. Girėno gatvėmis bei rajoniniu keliu Nr.2406 Kupiškis-Rudiliai-Subačius.

Urbanizuojant rytines priemiestines teritorijas (kompleksai D, C, G), jų susisiekimas su pagrindine miesto teritorija vyks Slavinčiškio, Vytauto gatvėmis bei rajoniniu keliu Nr.2411 Kupiškis-Kuosėnai-Naiviai-Misiukiškis. Investicijos į šių kompleksų teritorijų susisiekimo sistemą būtų reikalingos transporto jungties įrengimui nuo Vilniaus gatvės iki Vėžionių gatvės Aukštupėnų kaime ir D kategorijos gatvėms, paskirstančioms transporto srautus į nedideles gyvenamąsias teritorijas. Įrengus Vilniaus-Vėžionių gatvių jungtį, iki jos tikslinga būtų pratęsti Aukštupėnų kaimo Aukštupio gatvę. Ypatingų administracinių organizacinių pastangų pareikalaus gatvių tiesimas komplekso D konvertuojamose sodininkų bendrijų teritorijose, tačiau norint padidinti šios teritorijos patrauklumą ir paskatinti konversiją jų įrengimas yra būtinas. Ši plėtros kryptis nėra prioritetinga, todėl galėtų būti vystoma tik sodų bendrijų nariams pritarus bei rodant iniciatyvą.

Dabartinis Kupiškio miesto teritorijos gatvių tinklas yra patikimas (rišlumo koeficientas $\beta=1.8$), gatvių trasų kreivumo koeficientai atitinka normatyvinius reikalavimus, išskyrus Gedimino gatvės trasos tarp Kapų ir Atgimimo gatvių atkarpą, kurios $\alpha_{\text{Gedimino}} = 1,26 > 1,25$. Prioritetinga gatvių tinklo plėtra dabartinėje miesto teritorijoje siejama su naujų D kategorijos gatvių įrengimu laisvose gyvenamosiose teritorijose, skatinant spartesnę jų užstatymą, sankryžų Gedimino gatvėje bei žvyro dangos gatvių rekonstrukcija. Gatvių su žvyro danga Kupiškio mieste yra 6,257 km, t. y. 18,9 procento visų miesto gatvių. Tai atsiliepia gyvenamosios aplinkos kokybei, transporto priemonių eksploatacijai, dėl didelio transporto apkrovimo sudėtinga ir brangi jų eksploatacija. Naujų gatvių tiesimo bei žvyro gatvių rekonstravimo darbai įrengiant asfaltbetonio dangą leis vykdyti planingą ir harmoningą tolimesnę miesto urbanizaciją, pagerins gyvenamąją aplinką.

Lentelė Nr.1. Pagrindinės Kupiškio miesto transporto karkasą formuojančios gatvės ir keliai

Gatvės ar jos atkarpos pavadinimas	Kategorija	Esama/ numatoma	Gatvės ilgis, m	Eismo juostų skaičius	Minimalus eismo juostos plotis, m	Atstumas tarp raudonųjų linijų, m
S. Dariaus ir S. Girėno g.	B2	Esama	667	2	3,5	20-40
Ežerėlio g. (nuo Kapų g. iki Lauko g.)	B2	Esama	116	2	3,5	20

Gedimino g.	B2	Esama	2179	2	3,75	20-40
Knygnešių g. (nuo Vytauto g. iki Vilniaus g.)	B2	Esama	107	2	3,5	20
P. Matulionio g.	B2	Esama	1186	2	3,25	20
P. Pajarsko g. (nuo Gedimino g. iki P. Matulionio g.)	B2	Esama	462	2	3,5	20
Panevėžio g.	B2	Esama	788	2	3,5	70
Pergalės g.	B2	Esama	564	2	3,5	20-40
L. Stuokos- Gucevičiaus g. (nuo S. Dariaus ir S. Girėno g. iki Maironio g.)	B2	Esama	92	2	3,5	20
Ugniagesių g. (nuo Maironio g. iki P. Matulionio g.)	B2	Esama	220	2	3,25	20
Vilniaus g. (nuo Gedimino g. iki Knygnešių g.)	B2	Esama	608	2	3,5	20
Vytauto g.	B2	Esama	2756	2	3,5	20-40
Vėžionių g.	B2	Esama	1120	2	3,5	40
Aukštupio g.	C2	Esama	1460	2	3,25	20
Vėžionių, Dvaramiško, Vytauto gatvių jungtis	C2	Numatoma	2320	2	3,5	40
Dvaramiško g.	C2	Esama	1430	2	3,5	20-40
Jaunimo g.	C2	Esama	776	2	3,5	40
Kapų g.	C2	Esama	1485	2	3,25	20
Kalkyno g.	C2	Esama	776	2	3,25	20
Krantinės g.	C2	Esama	1147	2	3,5	40
Krasnavos g.	C2	Esama	895	2	3,5	40
Lauko g.	C2	Esama	676	2	3,5	20
P. Mažylio g.	C2	Esama	667	2	3,5	40
A. Purėno g.	C2	Esama	503	2	3,5	40
Slavinčiškio g. (nuo Krasnavos g. iki miesto ribos)	C2	Esama	1010	2	3,5	40

Smilgių g.	C2	Esama	510	2	3,5	40
Taikos g.	C2	Esama	479	2	3,5	40
Technikos g.	C2	Esama	1640	2	3,5	40
B. Žekonio g.	C2	Esama	630	2	3,25	20

Pastaba: 1. Perspektyviniuose sprendiniuose jų kategorijos gali keistis, priklausomai nuo miesto plėtros krypties.

2 Krovinio transporto eismas numatomas nukreipti kaip ir esamoje būklėje Panevėžio, Technikos, Krasnavos, Slavinčiškio gatvėmis bei naująja Vėžionių, Dvaramiškių, Vytauto gatvių jungtimi.

Likusios, lentelėje nenurodytos Kupiškio miesto, Aukštupėnų ir Smilgių kaimų gatvės ar jų atkarpos yra D kategorijos. Kupiškio miesto bendrojo plano susisiekimo sistemos brėžinyje nurodytos B ir C kategorijų gatvės bei orientacinės planuojamų naujų C2 ir D1 kategorijų gatvių trasos. Tiksliai pastarųjų vieta nustatoma atliekant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus.

11.5 Miesto gatvių tinklo perspektyvinis apkrovimas

Kupiškio miesto struktūra, užstatymo būdai bei pobūdžiai ir gatvių tinklas transporto srautus įtakoja taip, kad didžiausias eismo intensyvumas yra miesto centrinėje dalyje. Maksimalus valandinis transporto srautas fiksuojamas Gedimino gatvės atkarpoje tarp Krantinės ir B. Žekonio gatvių - 720 aut/val. Tolstant nuo centro intensyvumas sumažėja 1,5 karto. Miesto periferinėje dalyje lyginant su centru eismo srautai vidutiniškai mažesni 2,6 karto. Labiausiai apkrautos periferinės miesto dalies gatvės – Panevėžio, P. Matulionio, Pergalės. Vidutinis vienos sankryžos apkrovimas atskirose miesto dalyse: centrinėje – 600, viduriniojoje – 398, periferinėje – 226. Transporto srauto struktūra visose miesto dalyse yra panaši. Didžiausią dalį – vidutiniškai 94,5 % - sudaro lengvieji automobiliai. Krovinio transporto eismas Kupiškio mieste draudžiamas, išskyrus šiaurės – rytų apvažiavimą Technikos– Krasnavos – Vytauto – Kapų – Lauko gatvėmis, todėl sunkiasvorio transporto dalis bendrame sraute yra nežymi – vidutiniškai 0,4 %. Daugiausiai tai – aptarnaujantis krovinis transportas bei vietinio ir tolimojo susisiekimo maršrutų autobusai. Dviratininkų srautas nėra ženklus – 0,2÷0,3 % bendro srauto centrinėje ir vidurinėje dalyse.

Transporto eismo intensyvumo perspektyviniai pokyčiai Kupiškio mieste nustatyti lyginimo metodu pagal atliktus transporto srautų stebėjimus pagrindinėse miesto sankryžose ir numatomą perspektyvinį 3-4 procentų metinį augimą bei tikėtiną srautų pasiskirstymą, įgyvendinant

planuojamų teritorijų užstatymą. Tai reiškia, kad transporto srautai miesto gatvėse vidutiniškai išaugs apie 1,8-2,2 karto.

Lentelė Nr.2 *Perspektyvinis transporto srautas Kupiškio miesto gatvėse ir keliuose perspektyvinėje miesto teritorijoje (aut./val)*

Gatvės	Metai		
	2006	2016	2026
Gedimino	380-720	900	1300
Panevėžio	420	600	900
Pergalės	230-410	550	800
Vėžionių, Dvaramiškių, Vytauto gatvių jungtis	-	350	550
Aukštupio	10	50	100
Ežerėlio	40	250	350
S. Dariaus ir S. Girėno	90	350	550
Dvaramiškių	90	250	350
Jaunimo	70-130	250	350
Kalkyno	100	250	350
Kapų	80	200	300
Krantinės	210-230	400	600
Krasnavos	80-130	300	400
Knygnešių	160	250	350
Lauko	40-220	350	550
P. Mažylio	200	400	600
P. Matulionio	100-250	350	550
P. Pajarsko	110-170	400	600
A. Purėno	80-200	400	600
Slavinčiškio		200	300
Smilgių	20	250	350
L. Stuokos-Gucevičiaus	90	350	550
Taikos	40-70	250	350
Technikos	80-180	350	550
Ugniagesių	140	350	550
Vilniaus	70-210	300	500
Vėžionių	150-230	350	500
Vytauto	100-340	500	750
B. Žekonio	140	250	450

Rekonstruoti kritinę Gedimino gatvės atkarpą tarp Krantinės ir B. Žekonio gatvių, norint padidinti jos pralaidumą ir taip ateityje išvengti galimų transporto problemų, nėra galimybių dėl esamo užstatymo. Siūlomas sprendinys – dubliuojančios Smilgių gatvės tęsinio įrengimas, taip

sujungiant Jaunimo gatvę su rajoniniu keliu Nr.2406 Kupiškis-Rudiliai-Subačius – sumažins transporto srautus šioje atkarpoje. Patikimesniam šios problemos išsprendimui siūloma nedidinti užstatymo intensyvumo miesto istoriniame branduolyje bei esant galimybei iš miesto centro iškelti dalį administracinių įstaigų.

Siūloma Gedimino-Taikos, Gedimino-Krantinės, Gedimino-Vilniaus-P. Pajarsko gatvių sankryžose įrengti papildomas greitėjimo ir lėtėjimo juostas, siekiant ateityje išvengti transporto spūsčių piko valandomis. Tikslus jų poreikis bei parametrai nustatomi atlikus galimybių studiją. Didinant eismo saugumą ir gatvių tinklo laidumą, vienas svarbiausių uždavinių yra vengti antraeilių sankryžų įrengimo arba mažinti jų skaičių svarbiausiose miesto gatvėse ir esant galimybei objektus aptarnauti iš pagalbinių gatvių.

11.6 Miesto visuomeninis transportas

Augantis automobilizacijos lygis lėmė, kad vienintelis Kupiškio miesto viešojo keleivių susisiekimo transportas yra lengvieji automobiliai - taksi. Dėl patiriamų nuostolių viešojo keleivių susisiekimo autobusais miesto maršrutai buvo panaikinti ir dabar Kupiškio miesto bei gretimų teritorijų gyventojus aptarnauja priemiestinių ir tolimojo susisiekimo maršrutų vežėjai.

Susisiekimo pėsčiomis su miesto centru ir pagrindinėmis darbo vietomis 30 minučių ($v=70$ m/min.) izochrona apima ir priemiestines, numatomas urbanizuoti teritorijas, todėl viešojo susisiekimo autobusų arba maršrutinių taksi vietinis miesto maršrutas gali būti pasiūlytas tik kaip alternatyva kelionėms individualiais automobiliais, toliau augant automobilizacijos lygiui ir siekiant spręsti automobilių parkavimo problemą miesto centrinėje dalyje. Ši maršruto linija sujungtų atskirus miesto urbanistinius darinius ir sudarytų konkurenciją lengviesiems automobiliams. Tai taipogi leistų sumažinti oro užterštumą, triukšmo lygį. Maršrutas galėtų praeiti pro miesto centrinę dalį, autobusų stotį, ligoninę ir polikliniką, naujas miesto urbanistines teritorijas, taip pat aptarnautų ir priemiestines Byčių, Paketurių gyvenvietes. Tačiau įvertinant, kad Kupiškio miesto užstatymas ir toliau išliks kompaktiškas, gyventojų tankis bei atstumai iki darbo ir paslaugų vietų nedideli, didelė tikimybė, jog keleivių pervežimas šiuo maršrutu bus nuostolingas, todėl iniciatyvinį sprendimą dėl maršruto atidarymo, tikslios jo linijos bei nuostolių kompensavimo vežėjui turi priimti savivaldos institucijos.

Kupiškio autobusų stotis aptarnauja vietinio (priemiestinių) ir tolimojo susisiekimo maršrutų transportą, ir šiuo požiūriu jos vieta prie Gedimino gatvės žiedinės sankryžos yra priimtina – autobusų dalis miesto transporto srauto struktūroje nėra didelė. Tačiau būtina autobusų stotį

modernizuoti, siekiant pagerinti keleivių aptarnavimą, geriau reprezentuoti Kupiškio rajono savivaldybę. Viešojo keleivių susisiekimo stotelių pakanka, jų išdėstymas optimalus.

Kupiškio miesto geležinkelio stotis modernizuota, tačiau geležinkelio transporto įtaka Kupiškio miesto ir rajono keleivių pervežimams nėra didelė ir jos reikšmė ateityje nedidės.

11.7 Dviračių takų tinklo formavimas

Šiuo metu saugaus, vieningo ir rišlaus tinklo, skatinančio susisiekimą dviračiais, Kupiškio mieste nėra (bendras dviračių takų ilgis siekia tik 3,42 km.), todėl didesnis dėmesys turėtų būti skirtas pėsčiųjų ir dviračių eismo takų tinklo plėtrai, kadangi atstumai mieste nėra dideli. Dėl esamo užstatymo ir stačių Kupos upės slėnio šlaitų atskirųjų dviračių trasų formavimas galėtų būtų orientuotas tik į lokalių atkarpų, skirtų dviratininkų-pėsčiųjų eismui, įrengimą gyvenamuosiuose rajonuose ir priemiesčio zonoje bei derinamas su automobilių eismu, formuojant gatvėse atskiras juostas, įvedant eismo greičio apribojimus, nužymint juostas šaligatviuose miesto centrinėje dalyje. Pirmiausia būtų tikslinga sujungti gyvenamąsias vietas su mokyklomis, pagrindinėmis aptarnavimo įstaigomis.

Pirmaeilis tikslas yra šaligatvių įrengimas gatvėse, kuriose jų nėra, t. y. Aukštaičių, L. Giros, Kapų, Kalkyno, Palėvenės, Račiupėnų, Muziejaus, Malūnų, Technikos, Sodu, Zuntės gatvėse. Atskirųjų takų, skirtų dviračių bei pėsčiųjų eismui įrengimas galimas ir pagrįstas gatvėse, turinčiose ryšių su užmiesčio keliais bei numatomomis urbanizuoti priemiestinėmis teritorijomis: P. Matulionio, Gedimino (nuo žiedo link geležinkelio linijos), Krasnavos, S. Dariaus ir S. Girėno, Panevėžio gatvėse, šalio rajoninio kelio Nr. 2406 Kupiškis-Rudiliai-Subačius. Būtina atnaujinti esamų dviračių-pėsčiųjų takų šalia Vėžionių, Panevėžio ir Technikos gatvių asfaltbetonio dangą. Šios priemonės pagerins eismo saugumą ir paskatins gyventojus naudotis biotransporto priemonėmis.

11.8 Automobilių ir keleivių aptarnavimo infrastruktūra

Kupiškio mieste ne visos automobilių aptarnavimo infrastruktūros dalys yra gerai išvystytos. Dėl nepakankamo automobilių saugojimo ir stovėjimo vietų skaičiaus bei neadekvataus jų išsidėstymo, mieste aktuali automobilių parkavimo problema. Stovėjimo vietų ypač trūksta miesto centrinėje dalyje bei prie daugiaaukščių gyvenamųjų namų. Kupiškio mieste nepakanka ir techninio aptarnavimo įrenginių. Šiuo metu esančios 3 aptarnavimo stotys turi 12 techninio

aptarnavimo postų, kiekvienam iš kurių vidutiniškai tenka po 295 automobilius. Kupiškio mieste yra 4 degalinės. Jų skaičius pakankamas – vidutiniškai vienai degalinei tenka 800 automobilių.

Automobilių stovėjimo bei saugojimo vietų stygiaus problema sprendina išplečiant esamas stovėjimo aikšteles prie daugiaaukščių gyvenamųjų namų. Tikslūs jų parametrai bei vieta nustatomi atliekant gyvenamųjų teritorijų detaliuosius planus. Miesto centrinėje dalyje automobilių stovėjimo aikštelių išplėtimui vietos nėra, daugiaaukščių automobilių saugyklų statyba ekonomiškai nepagrįsta, todėl tikslinga riboti užstatymo tankumą ir intensyvumą bei įvesti rinkliavą už automobilių parkavimą.

Įvertinus automobilizacijos lygio augimą, esamų degalinių mieste pakaks ir ateityje, be to yra degalinių priemiestiniuose kaimuose. Esamų techninio aptarnavimo stočių teritorijų išsidėstymas Kupiškio mieste optimalus, skaičius pakankamas, tačiau būtina išplėsti stočių pajėgumus, įrengiant 14 papildomų automobilių techninio aptarnavimo postų.

12. Brėžiniai

1. Pagrindinis brėžinys, M1:5000

Priedas. Pagrindinio brėžinio reglamentų lentelė

2. Inžinerinė infrastruktūra, M1:5000

3. Susisiekimo sistema, M1:5000

4. Didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo, M1:5000

5. Gamtinis karkasas ir kultūros paveldas, M1:5000